

- Abberley, P. (1987). The concept of oppression and the development of a social theory of disability. *Disability, Handicap and Society*, 1(2), 5-19. <https://doi.org/10.1080/02674648766780021>
- Abbot, S., McConkey, R. (2006). The barriers to social inclusion as perceived by people with ID. *Journal of Intellectual Disabilities*, 10(3), 275-87. <https://doi.org/10.1177/1744629506067618>
- Accardo, P.J., Whitman, B.Y. (1990a). Children of mentally retarded parents. *American Journal of Disease of Children*, 144, 69-70. <https://doi.org/10.1001/archpedi.1990.02150250079036>
- Accardo, P.J., Whitman, B.Y. (1990b). Children of parents with mental retardation: problems and diagnoses. W: B. Whitman, P.J. Accardo (eds), *When a parent is mentally retarded*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing.
- Ailey, S.H., Marks, B.A., Crisp, C., Hahn, J.E. (2003). Promoting sexuality across the life span for individuals with intellectual and developmental disabilities. *The Nursing Clinics of North America*, 38(2), 229-52. [https://doi.org/10.1016/S0029-6465\(02\)00056-7](https://doi.org/10.1016/S0029-6465(02)00056-7)
- Aldred, R., Woodcock J. (2008). Transport: challenging disabling environments. *Local Environment*, 6(13), 485-496. <https://doi.org/10.1080/13549830802259847>
- Aldridge, J., Becker, S. (1999). Children as carers: the impact of parental illness and disability on children's caring roles. *Journal of Family Therapy*, 21(3), 303-320. <https://doi.org/10.1111/1467-6427.00121>
- American Psychiatric Association (1994). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Fourth Edition (DSM-IV)*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Fourth Edition. Text Revision (DSM IVTR)*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association (2013). *Desk reference to the diagnostic criteria from DSM-5*. Arlington: American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition*. Arlington, VA: American Psychiatric Association.
<https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
- Anasz, M., Mrugalska, K., Wojtyńska, J., Ferenc, M.M. (2014). *Życie w integracji: stargardzki model lokalnego systemu rehabilitacji i wsparcia społeczno-zawodowego osób z niepełnosprawnością intelektualną*. Warszawa: Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych.
- Andre-Barron, D., Strydom, A., Hassiotis, A. (2008). What to tell and how to tell: A qualitative study of information sharing in research for adults with intellectual disability. *Journal of Medical Ethics*, 34(6), 501-506. <https://doi.org/10.1136/jme.2006.019521>
- Anfara, V.A., Brown, K.M., Mangione, T.L. (2002). Qualitative analysis on stage: Making the research process more public. *Educational Researcher*, 31(7), 28-38.
<https://doi.org/10.3102/0013189X031007028>
- Annan, K. (2006). Address of Mr. Kofi Annan, Secretary-General, to the High-Level Dialogue of the United Nations General Assembly on International Migration and Development, New York, September 14, 2006. *International Migration Review*, 40(4), 963-965. https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2006.051_1.x

Antosz, W. (2018). "Normalność nienormalnych". Podmiotowość osób z niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie filozofii Michela Foucaulta. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Armstrong, K., Fraser, J.A., Dadds, M.R., Morris, J. (2000). Promoting secure attachment, maternal mood and child health in a vulnerable population: a randomized controlled trial. *Journal of Paediatric Child Health*, 36(6), 555-562. <https://doi.org/10.1046/j.1440-1754.2000.00591.x>

Armstrong, T. (2011). *The power of neurodiversity. Unleashing the advantages of your differently wired brain.* Cambridge, Massachusetts: Da Capo Lifelong.

Arnade, S., Haefner, S. (2011). Standard Interpretation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) from a Female Perspective. Position and Reference Paper on the Significance of References to Women and Gender in the Convention on the Rights of

Persons with Disabilities. Pobrane z:

http://www.kompre.de/brk/attachments/article/74/100crpdinterpretationwomenandgenderprovision_snw3-de2011.pdf [dostęp: 8.06.2021].

Asch, A., Rousso, H., Jefferies, T. (2001). Beyond pedestals: The lives of girls and women with disabilities. W: H. Rousso, M.L. Wehmeyer (ed.), *Double jeopardy: Addressing gender in special education* (s. 13-48). Albany: State University of New York Press.

Astuti, R. (2017). Taking people seriously (the 2015 Robert H. Layton Lecture). *HAU: Journal of Ethnographic Theory*, 7(1), 105-122. <https://doi.org/10.14318/hau7.1.012>

Atkinson, D. (2004). Research and empowerment: involving people with learning difficulties in oral and life history research. *Disability & Society*, 19(7), 691-702. <https://doi.org/10.1080/0968759042000284187>

Aunos, M., Feldman, M.A. (2002). Attitudes towards sexuality, sterilization and parenting rights of persons with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 15(4), 285-296. <https://doi.org/10.1046/j.1468-3148.2002.00135.x>

Aunos, M., Feldman, M., Goupil, G. (2003). Mothers with intellectual disabilities who do or do not have custody of their children. *Journal on Developmental Disabilities*, 10(2), 65-79.

Aunos, M., Feldman, M., Goupil, G. (2008). Mothering with intellectual disabilities: relationship between social support, health and well-being, parenting and child behavior outcomes. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21(4), 320-330.. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00447.x>

Australian Law Reform Commission (ALRC) (2010). *Family Violence - A National Legal Response.* ALRC Final Report 114. Pobrane z: <http://www.alrc.gov.au/publications/familyviolence-national-legal-response-alrc-report-114> [dostęp: 8.06.2021].

Azar, S.T., Stevenson, M.T., Johnson, D.R. (2012). Intellectual disabilities and neglectful parenting: Preliminary findings on the role of cognition in parenting risk. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, 5(2), 94-129. <https://doi.org/10.1080/19315864.2011.615460>

Bach, M., Kerzner, L. (2010). *A new paradigm for protecting autonomy and the right to legal capacity.* Prepared for the Law Commission of Ontario, October 2010. Pobrane z: <http://www.lco-cdo.org/en/disabilities-call-for-papers-bach-kerzner> [dostęp: 8.06.2021].

Bakalarczyk, R. (2015a). Polityka wsparcia rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W cieniu wyroków Trybunału Konstytucyjnego RP i protestów społecznych. *Studia z Polityki Publicznej*, 5(1), 63-80.

<https://doi.org/10.33119/KSzPP.2015.1.4>

Bakalarczyk, R. (2015b). System opieki oparty na niewspomaganej rodzinie. W: M. Kropiwnicki, M. Polakowski, D. Szelewa, B. Sendhardt (red.), *Niepełnosprawność. Problemy opieki* (s. 10-18). Warszawa: Friedrich-Ebert-Stiftung.

Bakalarczyk, R. (2020). Godzenie pracy zawodowej z opieką nad osobami zależnymi wyzwaniem dla dialogu społecznego i polityki publicznej różnych szczebli. Warszawa: Komitet Dialogu Społecznego Krajowej Izby Gospodarczej.

Balcerzak-Paradowska, B. (2004). *Rodzina i polityka rodzinna na przestrzeni wieków*. Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Bancroft, J. (2011). *Seksualność człowieka*. Wrocław: Elsevier Urban & Partner.

Bank-Mikkelsen, N.E. (1969): A metropolitan area in Denmark: Copenhagen. W: R. Kugel, W. Wolfensberger, (ed.), *Changing patterns in residential services for the mentally retarded* (s. 227-254). Washington DC: President's Committee on Mental Retardation.

Bank-Mikkelsen, N.E. (1976). Denmark. W: R. Kugel, A. Shearer (eds), *Changing pattern of residential services for the mentally retarded* (s. 51-70). Washington: President's Committee on Mental Retardation, Washington DC.

Bank-Mikkelsen, N.E. (1980). Denmark. W: R.J. Flynn, K.E. Nitsch (eds), *Normalization, social integration, and community services* (s. 51-70). Baltimore: University Park Press.

Barbour, R. (2011). *Badania fokusowe*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Barczyński, A. (2013). System wsparcia finansowego aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy - ewolucja, stan i perspektywy. W: A.M. Paszkowicz, M. Garbat (red.), *Osoby z niepełnosprawnościami w polityce społecznej*, t. 1: Praca zawodowa (s. 63-78). Zielona Góra: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

Barnes, C. (1990). *Cabbage' syndrome. The social construction of dependence*. Bristol/ Basingstoke: The Falmer Press.

Barnes, C., Mercer, G. (1997). *Breaking the Mould? An introduction to doing disability research. Doing disability research*, 1, 1-14.

Barnes, C., Mercer G. (2004). *Implementing the social model of disability: Theory and research*. Leeds: The Disability Press.

Barnes, C., Mercer, G. (2008). *Exploring Disability*. Cambridge: Palgrave.

Barnes, C. (2012). *Understanding the Social Model of Disability: Past, Present and Future*. W: N. Watson, A. Roulstone, C. Thomas (eds), *Routledge Handbook of Disability Studies* (s. 12-29). London, New York: Routledge.

Barnes, C., Mercer, G. (2008). *Niepełnosprawność*. Warszawa: Wydawnictwo Sic!

Barnes, E. (2016). *The Minority Body. A theory of disability*. Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198732587.001.0001>

- Bartkowski, J. (2014). Położenie społeczno-ekonomiczne i jakość życia osób niepełnosprawnych w Polsce. W: B. Gąciarz, S. Rudnicki (red.), *Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej* (s. 45-104). Kraków: Wydawnictwo Akademii Gorniczo-Hutniczej.
- Bartnikowska, U. (2010). *Sytuacja społeczna i rodzinna słyszących dzieci niesłyszących rodziców*, Toruń: Wydawnictwo Akapit.
- Bartnikowska, U., Chyła, A., Ćwirynkało, K. (2014). Kobiety z niepełnosprawnością intelektualną w roli matki - perspektywa zagrożeń. *Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej*, 13, 40-53.
- Bartnikowska, U., Ćwirynkało, K., Chyła, A. (2013). Niepełnosprawność a macierzyństwo -możliwości i bariery: studium fenomenologiczne samotnych matek z niepełnosprawnością intelektualną. *Studia nad Rodziną*, 17/2 (33), 29-52.
- Barton, L. (1993). The struggle for citizenship: the case of disabled people. *Disability, Handicap and Society*, 3(8), 235-248. <https://doi.org/10.1080/02674649366780251>
- Barton, L. (2005). Emancipatory research and disabled people: some observations and questions. *Educational Review*, 57(3), 317-327. <https://doi.org/10.1080/00131910500149325>
- Barton, L. (red.) (1984). *Disability and dependency*. Bristol-East Sussex: Falmer Press.
- Beadle-Brown, J. (2015). Supported decision-making in the United Kingdom: Lessons for future success. *Research and Practice in Intellectual and Developmental Disabilities*, 2(1), 17-28. <https://doi.org/10.1080/23297018.2015.1040995>
- Beadle-Brown, J., Mansell, J., Cambridge, P., Milne, A., Whelton, B. (2010). Adult protection of people with intellectual disabilities: Incidence, nature and responses. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 23(6), 573-584. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2010.00561.x>
- Beauchamp, T.L., Childress, J.F. (1996). *Zasady etyki medycznej*. Warszawa: Książka i Wiedza.
- Begum, N. (1992). Disabled women and the feminist agenda. *Feminist Review*, 40(1), 70-84. <https://doi.org/10.1057/fr.1992.6>
- Begun, H. (2008). Empirical analysis of sterilization of mentally handicapped individuals in the United States. *Journal of Nursing Student Research*, 1(2), 13-18.
- Belzyt, I. (2014). Ciało w sytuacji niepełnosprawności: kontrola, odrzucenie i działania terapeutyczne. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 16, 41-52.
- Benedet, J., Grant, I. (2014). Sexual assault and the meaning of power and authority for women with mental disabilities. *Feminist Legal Studies*, 22(2), 131-154. <https://doi.org/10.1007/s10691-014-9263-3>
- Benoit, C., Hallgrimsdottir, H. (eds) (2011). *Valuing care work. Comparative perspectives*. Toronto: University of Toronto Press. <https://doi.org/10.3138/9781442689992>
- Berer, M. (2004). National Laws and Unsafe Abortion: The Parameters of Change. *Reproductive Health Matters* 12, 1-7. [https://doi.org/10.1016/S0968-8080\(04\)24024-1](https://doi.org/10.1016/S0968-8080(04)24024-1)
- Bertelli, M.O., Salvador-Carulla, L., Scuticchio, D., Varruciu, N., Martinez-Leal, R., Cooper, S.A., Simeonsson, R.J., Deb, S., Weber, G., Jung, R., Munir, K., Adnams, C., Akoury-Dirani, L., Girimaji, S.C., Katz, G., Kwok, H., Walsh, C. (2014). Moving beyond intelligence in the revision of ICD10: specific cognitive functions in intellectual developmental disorders. *World Psychiatry*, 13(1), 93-94. <https://doi.org/10.1002/wps.20094>

- Bickenbach, J.E. (1993). *Physical disability and social policy*. Toronto: University of Toronto.
- Bigby, C., Frawley, P. (2010). Reflections on doing research in the "Making Life Good in the Community" study. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 35(2), 53-61.
<https://doi.org/10.3109/13668251003716425>
- Bigby, C., Frawley, P., Ramcharan, P. (2014a). A collaborative group method of inclusive research. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 54-64. <https://doi.org/10.1111/jar.12082>
- Bigby, C., Frawley, P., Ramcharan, P. (2014b). Conceptualizing inclusive research with people with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 5-10.
<https://doi.org/10.1111/jar.12083>
- Billari, F. (2001). The analysis of early life courses: complex descriptions of the transition to adulthood. *Journal of Population*, 8(2), 119-142. <https://doi.org/10.1007/BF03031885>
- Bjornsdottir, K., Stefansdottir, G.V., Stefansdottir, A. (2015). 'It's my life': autonomy and people with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disabilities*, 19(1), 5-21.
<https://doi.org/10.1177/1744629514564691>
- Blegen, N.E., Hummelvoll, J. K., Severinsson, E. (2012). Experiences of motherhood when suffering from mental illness: A hermeneutic study. *International Journal of Mental Health Nursing*, 21(5), 419-427. <https://doi.org/10.1111/j.1447-0349.2012.00813.x>
- Błęszyńska, K. (2001). *Niepełnosprawność a struktura identyfikacji społecznych*. Warszawa: Wydawnictwo Żak.
- Booth, T. (1995) Sounds of still voices: issues in the use of narrative methods with people who have learning difficulties. W: L. Barton (ed.), *Disability and society: emerging issues and insights* (s. 237-255). London: Longmans. <https://doi.org/10.4324/9781315841984-16>
- Booth, T., Booth, W. (1996). *Parenting Under Pressure: Mothers and fathers with learning difficulties*. Buckingham: Open University Press.
- Booth, T., Booth, W. (1998). *Growing up with parents who have learning difficulties*. Routledge, London. <https://doi.org/10.1177/146900479800200304>
- Booth, T., Booth, W. (2000a). Against the odds: Growing up with parents who have learning difficulties. *Mental Retardation*, 38(1), 1-14. [https://doi.org/10.1352/0047-6765\(2000\)038<0001:ATOGUW>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/0047-6765(2000)038<0001:ATOGUW>2.0.CO;2)
- Booth, T., Booth, W. (2000b). Parents with learning difficulties, child protection and the courts. *Representing children*, 13(3), 175-188.
- Booth, T., Booth, W. (2002). Men in the lives of mothers with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 15(3), 187-199. <https://doi.org/10.1046/j.1468-3148.2002.00089.x>
- Booth, T., Booth, W. (2003). Self-Advocacy and Supported Learning for Mothers with Learning Difficulties. *Journal of Learning Disabilities*, 7(2), 165-193.
<https://doi.org/10.1177/1469004703007002006>
- Booth, T., Booth, W. (2004). *Parents with learning difficulties, child protection and the courts: A report to The Nuffield Foundation*. Sheffield: The University of Sheffield.

Booth, T., Booth, W., McConnell, D. (2005). The prevalence and outcomes of care proceedings involving parents with learning difficulties in the family courts. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 18(1), 7-17. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2004.00204.x>

Borowska-Beszta, B. (2012). *Niepełnosprawność w kontekstach kulturowych i teoretycznych*, Kraków: Impuls.

Borowska-Beszta, B. (2018). Epistemologia seksualności i zamętu powodowanego płcią w badaniach terenowych: tabu w badaniach kultur niepełnosprawności. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1, 9-26.

Brady, S.M. (2001). Sterilization of girls and women with intellectual disabilities: Past and present justifications. *Violence Against Women*, 7(4), 432-461. <https://doi.org/10.1177/10778010122182541>

Bronfenbrenner, U., (2005). The bioecological theory of human development. W: U. Bronfenbrenner (ed.), *Making human beings human: bioecological perspectives on human development* (s. 3-15). London: Thousand Oaks: Sage Publications.

Broniarczyk, N. (2020). Wybór to nie tylko aborcja. Wybór to także poród, *Codziennik feministyczny*. Pobrane z: <http://codziennikfeministyczny.pl/wybor-nie-tylko-aborcjawybor-takze-porod/> [dostęp: 8.06.2021].

Broughton, S., Thomson, K. (2000). Women with learning disabilities: risk behaviours and experiences of the cervical smear test. *Journal of Advanced Nursing*, 32(4), 909-910. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2000.01555.x>

Broughton, S. (2002). A review of the literature: interventions to maximize capacity to consent and reduce anxiety of women with learning disabilities preparing for a cervical smear test. *Health Services Management Research*, 15(3), 173-185. <https://doi.org/10.1258/095148402320176756>

Brown, C.H. (1984). The forced sterilization program under the Indian emergency: Results in one settlement. *Human Organization*, 43(1), 49-54. <https://doi.org/10.17730/humo.43.1.xk724j7682r88686>

Brzezińska, A. (2003). Portrety psychologiczne człowieka. Jak zmienia się człowiek w ciągu życia? *Remedium*, 4(122), 1-3.

Brzezińska, A., Rycielski, P., Sijko, K. (2010). *Wyzwania metodologiczne: diagnoza potrzeb i ewaluacja wsparcia wśród osób z ograniczeniami sprawności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Brzezińska, A.I., Kaczan, R., Smoczyńska, K. (red.) (2010). *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Buchnat, M., Waszyńska K. (2014). Edukacja seksualna osób z lekką niepełnosprawnością intelektualną w systemie szkolnym. *Seksuologia Polska*, 2, 43-50.

Budrowska, B. (2000). *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*. Wrocław: Fundacja na rzecz Nauki Polskiej.

Butler, J. (2008). *Uwikłani w płęć. Feminizm i polityka tożsamości*. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Polotycznej.

Calveley, J. (2012). Including adults with intellectual disabilities who lack capacity to consent in research. *Nursing Ethics*, 19(4), 558-567. <https://doi.org/10.1177/0969733011426818>

Campbell, F.K. (2009). Disability harms: Exploring internalized ableism. W: C.A. Marshall, E. Kendall, M.E. Banks, & R.M.S. Gover (eds), *Disabilities: Insights from across fields and around the world* (s. 19-33). Santa Barbara, CA: Praeger/ABC-CLIO.

Campbell, F.K. (2011). Stalking ableism: using disability to expose 'abled' narcissism. W: D. Goodley, B. Hughes, L. Davis (eds), *Disability and social theory: New developments and directions* (s. 212-232). Basingstoke: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137023001_13

Capri, C., Swartz, L. (2017). We are actually, after all, just children: caring societies and South African infantilisation of adults with intellectual disability. *Disability & Society*, 33(2), 285-308. <https://doi.org/10.1080/09687599.2017.1409102>

Carlson, B.E. (1997). Mental retardation and domestic violence: An ecological approach to intervention. *Social Work*, 42(1), 79-89. <https://doi.org/10.1093/sw/42.1.79>

Carlson, L. (2010). Who's the expert? Rethinking authority in the face of intellectual disability. *Journal of intellectual disability research*, 54, 58-65. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2009.01238.x>

Carney, T., Tait, D. (1999). Sterilization. Tribunal experiments in popular justice? *International Journal of Law and Psychiatry*, 22(2), 177-197. [https://doi.org/10.1016/S0160-2527\(99\)00004-7](https://doi.org/10.1016/S0160-2527(99)00004-7)

CERMI (2007). Recognising the rights of girls and women with disabilities. An Added Value for Tomorrow's Society, European Conference, Madrid.

CERMI (2011), Guide to gender mainstreaming in public disability policies. Pobrane z: <http://www.euroblind.org/media/women/Guide-to-Gender-Mainstreaming-in-Public-Disability-Policies.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Charkiewicz, E., Zachorowska-Mazurkiewicz, A. (2009). *Gender i ekonomia opieki*. Warszawa: Biblioteka Think Tanku Feministycznego.

Charlton, J.I. (1998). *Nothing about us without us: disability oppression and empowerment*. Berkeley, CA: University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520925441>

Charlton, J. (2000). *Nothing about us without us. Disability oppression and empowerment*. Berkeley-Los Angeles: University of California Press.

Charmaz, K. (2009). *Teoria ugruntowana. Praktyczny przewodnik po analizie jakościowej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Chełstowska, A. (2011). Sprawiedliwość społeczna i sprawiedliwość reprodukcyjna - nowe ramy dla ruchu na rzecz dostępnej aborcji, W: C. Snochowska-Gonzalez (red.), *A jak hipokryzja. Antologia tekstów o aborcji, władzy, pieniądzu i sprawiedliwości*. Warszawa: Wydawnictwo O Matko!

Cheng, E.Y., Goss, C.H., McKone, E.F., Galic, V., Debley, C.K., Tonelli, M.R., Aitken, M.L. (2006). Aggressive prenatal care results in successful fetal outcomes in CF women. *Journal of Cystic Fibrosis*, 5(2), 85-91. <https://doi.org/10.1016/j.jcf.2006.01.002>

Choo, H.Y., Ferree, M.M. (2010). Practicing intersectionality in sociological research: a critical analysis of inclusions, interactions, and institutions in the study of inequalities. *Sociological Theory*, 28(2), 129-149. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9558.2010.01370.x>

Christensen, P., James, A. (2008). Introduction. Researching children and childhood cultures of communication. W: P. Christensen, A. James (eds), *Research with Children. Perspectives and Practices* (s. 1-9). Routledge, New York.

Chrzanowska, I. (2015). *Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności*. Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Ciaputa, E., Krol, A., Warat, M. (2014). Genderowy wymiar niepełnosprawności. Sytuacja kobiet z niepełnosprawnościami wzroku, ruchu i słuchu. W: B. Gąciarz, S. Rudnicki (red.), *Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej* (s. 275-334). Kraków: Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej.

Cierpiątkowska, L., Sęk H. (2005). Psychologia kliniczna i psychopatologia - wzajemne zależności. W: H. Sęk (red.), *Psychologia kliniczna* (s. 65-81). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Cieślukowska, D., Sarata, N. (2012). *Dyskryminacja wielokrotna - historia, teorie, przegląd badań*. Warszawa: Fundacja Fundusz Współpracy. Pobrane z:

<http://www.tea.org.pl/userfiles/file/Wielokrotna.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Clayton, O., Chester, A., Mildon, R., Matthews, J. (2008). Practitioners who work with parents with intellectual disability: stress, coping and training needs, *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21, 367-376. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00444.x>

Cleaver, H., Nicholson, D. (2007). *Parental learning disability and children's needs: family experiences and effective practice*. London-Philadelphia: Jessica Kingsley Publishing.

Cohen, B.Z. (1999). Measuring the willingness to seek help. *Journal of Social Service Research*, 26(1), 67-82. https://doi.org/10.1300/J079v26n01_04

Cole, E.R. (2008). Coalitions as a model for intersectionality: From practice to theory. *Sex roles*, 59(5-6), 443-453. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9419-1>

Cole, E.R. (2009). Intersectionality and research in psychology. *American Psychologist*, 64(3), 170. <https://doi.org/10.1037/a0014564>

Collings, S., Grace, R., Llewellyn, G. (2016). Negotiating with gatekeepers in research with disadvantaged children: a case study of children of mothers with intellectual disability. *Children & Society*, 30(6), 499-509. <https://doi.org/10.1111/chso.12163>

Collings, S., Llewellyn, G. (2012). Children of parents with intellectual disability: Facing poor outcomes or faring okay? *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 37(1), 65-82. <https://doi.org/10.3109/13668250.2011.648610>

Collings, S., Llewellyn, G. (2012). Children of parents with intellectual disability: facing poor outcomes or faring okay? *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 37(1), 65-82. <https://doi.org/10.3109/13668250.2011.648610>

Collins, P.H. (1990). Black feminist thought in the matrix of domination. *Black feminist thought: Knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*, 138, 221-238.

Collins, P.H. (2000). Gender, black feminism, and black political economy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 568(1), 41-53. Committee on Bioethics (1990). *Sterilization of Women Who Are Mentally Handicapped*. *Pediatrics*, 85(5), 868-871. <https://doi.org/10.1177/0002716200568001005>

Conrad, P. (2004). The discovery of hyperkinesis: Notes on the medicalization of deviant behavior. W: S. Danforth, S. Taff (eds), *Crucial readings in special education* (s. 18-24). Upper Saddle River, NJ: Pearson-Merrill, Prentice-Hall.

Conrad, P., Schneider, J.W. (1980). *Deviance and medicalization: from badness to sickness*. St Louis: Mosby.

Cook, R.J., Dickens, B.M., Fathalla, M.F. (2003). *Reproductive Health and Human Rights. Integrating Medicine, Ethics, and Law*. Oxford: Clarendon Press.

<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199241323.001.0001>

Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: a black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory, and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989, 139-167.

Crenshaw, K.W. (1991). Mapping the margins: intersectionality, identity politics, and violence against women of color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241-1299. <https://doi.org/10.2307/1229039>

Creswell, J.W. (2014). *Research design: qualitative & quantitative approaches*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Criado-Perez, C. (2020). *Niewidzialne kobiety. Jak dane tworzą świat skrojony pod mężczyzn*. Kraków: Wydawnictwo Karakter.

Cytowska, B. (red.) (2011). *Dorośli z niepełnosprawnością intelektualną w labiryntach codzienności. Analiza badań - krytyka podejść - propozycje rozwiązań*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Cytowska, B. (2012). *Trudne drogi adaptacji. Wątki emancypacyjne w analizie sytuacji dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną we współczesnym społeczeństwie polskim*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.

Cytowska, B., Wołowicz-Ruszkowska, A. (2013). *Trener pracy. Dokument uwzględniający wiedzę zastaną na temat funkcjonowania trenera pracy, na podstawie polskich i zagranicznych opracowań*. Warszawa: Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych.

Cytowska, B., Zierkiewicz, E. (2020). Conversations about health - Sharing the personal experiences of women with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 33, 962-975. <https://doi.org/10.1111/jar.12718>

Czerepaniak-Walczak, M. (2006). *Pedagogika emancypacyjna*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Czub, M. (2015). *Zrozumieć dziecko wykorzystywane seksualnie*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Ćwirynkało, K. (2013). Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnością intelektualną w świetle współczesnych paradygmatów pedagogiki specjalnej, *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 4(22), 47-60. <https://doi.org/10.5604/17345537.1103991>

Ćwirynkało, K., Żyta, A. (2015). Kobieta z niepełnosprawnością intelektualną jako matka - problematyka wsparcia. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 18, 113-129.

Ćwirynkało, K. (2018). Kobiecość z perspektywy kobiet z niepełnosprawnością intelektualną - raport z badań fokusowych. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 32, 293-303.

<https://doi.org/10.4467/25439561.NP.18.073.10473>

Ćwirynkało, K. (2019). Ryzyko zaniedbania dziecka a niepełnosprawność intelektualna rodzica. *Dziecko krzywdzone*, 18(1), 69-82.

Ćwirynkała, K., Żyta, A. (2019). Self-advocates with intellectual disabilities talk about love and relationships: a focus-group research report. *International Journal of Special Education*, 34(1), 109-122.

D'Aoust, V. (1996). Which map is not whose territory? W: S. Tremain (ed.), *Pushing the limits: Disabled dykes produce culture* (s. 172-187). Toronto: Women's Press.

D'Avanzo, B., Barbato, A., Erzegovesi, S., Lampertico, L., Rapisarda, F., Valsecchi, L. (2012). Formal and informal help-seeking for mental health problems. A survey of preferences of Italian students. *Clinical practice and epidemiology in mental health: CP & EMH*, 8, 47-51..
<https://doi.org/10.2174/1745017901208010047>

Daley, J.G. (2010). *Postępy w pracy socjalnej*. Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP.

Darbyshire, L.V., Stenfert-Kroese B. (2012). Psychological well-being and social support for parents with intellectual disabilities: Risk factors and interventions. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 9(1), 40-52. <https://doi.org/10.1111/j.1741-1130.2012.00326.x>

Davy, L. (2014), Philosophical inclusive design: intellectual disability and the limits of individual autonomy in moral and political theory. *Hypatia*, 30(1), 132-148. <https://doi.org/10.1111/hypa.12119>

Dąbkowska, M. (2013). Rola doświadczeń wczesnodziecięcych w kształtowaniu zdrowia psychicznego. *Kultura i Edukacja*, 4(97), 41-52.

Dąbkowska, M. (2019). *Wykorzystanie seksualne dziewcząt z niepełnosprawnością intelektualną*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Deegan, M., Brooks, N. (eds) (1985). *Women and Disability*. New Brunswick, NJ: Transaction Books.

Deutsch-Smith, D. (2008). *Pedagogika specjalna, t. 1*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Didkowska, J., Wojciechowska, U., Zatoński, W. (2006). Cervix uteri cancer in Poland - epidemiological opening balance and perspectives. *Ginekologia Polska*, 77(9), 660-666.

Dixon-Woods M., Williams S., Jackson C., Akkad A., Kenyon S., Habiba M. (2006). Why do women consent to surgery, even when they do not want to? An interactionist and Bourdieusian analysis. *Social Science and Medicine*, 11(62), 2742-2753. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2005.11.006>

Dmoch-Gajzlerska, E. (2013). Niepełnosprawność w położnictwie i ginekologii. W: R. Kijak (red.), *Seksualność - Niepełnosprawność - Rzeczywistość. Współczesne konteksty badawcze w problematyce seksualności człowieka z niepełnosprawnością*. Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Specjalnych.

Domańska, M. (2019). *Zakaz dyskryminacji ze względu na więcej niż jedno zabronione kryterium*. Warszawa: Wolters Kluwer.

Douglas, P., Rice, C., Kelly, C. (2017). Crippling care: Care pedagogies and practices. *Review of Disability Studies: An International Journal*, 13(4), 3-11.

Douma, J.C.H., Dekker, M.C., Koot, H.M. (2006). Supporting parents of youths with intellectual disabilities and psychopathology. *Journal of Intellectual Disability Research*, 50(8), 570-581.

Dowdney, L., Skuse, D. (1993). Parenting provided by adults with mental retardation. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 34(1), 25-47. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1993.tb00966.x>

Dowse, L., Frohmader, C. (2001). *Moving Forward: Sterilisation and Reproductive Health of Women and Girls with Disabilities*. Women with Disabilities Australia (WWDA): Tasmania, Australia.

Dowse, L., Soldatic, K., Didi, A., Frohmader, C., van Toorn, G. (2013). *Stop the violence: addressing violence against women and girls with disabilities in Australia*. Background Paper. Hobart: Women with Disabilities Australia (WWDA). Pobrane z: <http://wwda.org.au/wp-content/uploads/2013/12/STVBackgroundPaperFINAL.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Drosdzol, A. (2010). Współczesne metody antykoncepcji, W: Z. Lech-Starowicz, V. Skrzypulec (red.), *Podstawy seksuologii* (s. 293-302). Warszawa: PZWL.

Drzazga, A. (2016). Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnością intelektualną - od akceptacji do wsparcia. *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*, 12, 85-98.

<https://doi.org/10.14746/ikps.2016.12.04>

Duch-Krzystoszek, D. (2007). *Kto rządzi w rodzinie. Socjologiczna analiza relacji małżeńskich*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Dudzińska, A. (2010). *Życie z niepełnosprawnością w Warszawie. Raport z badań diagnostycznych*. Warszawa: Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa Bardziej Kochani.

Durkin, M. (2002). The epidemiology of developmental disabilities in low-income countries. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 8(3), 206-211.

<https://doi.org/10.1002/mrdd.10039>

Duś, M. (2016). Stosowanie instytucji ubezwłasnowolnienia w polskim systemie prawnym. *Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ*, 6(28).

Dykciak, W. (1996). *Spółeczeństwo wobec autonomii osób niepełnosprawnych*. Poznań: Wydawnictwo Eruditus.

Dzwonkowska-Godula, K. (2019). Zjawisko nierówności społecznych w obszarze praw reprodukcyjnych w Polsce - wybrane aspekty. *Przegląd Socjologiczny*, 68(2), 133-158.

Earle, S., Church, S. (2004). Disability and reproduction. *Practising Midwife*, 7(8), 32-34.

Ehlers-Flint, M.L. (2002). Parenting perceptions and social supports of mothers with cognitive disabilities. *Sexuality and Disability*, 20(1), 29-51. <https://doi.org/10.1023/A:1015282320460>

Ellis, C., Bochner, A.P. (2000). Autoethnography, personal narrative, reflexivity. W: N.K. Denzin, Y.S. Lincoln (eds), *Handbook of qualitative research* (s. 733-768), Thousand Oaks, CA: Sage.

Ells, C. (2001). Lessons about autonomy from the experience of disability. *Social Theory and Practice*, 27(4), 599-615. <https://doi.org/10.5840/soctheorpract200127431>

Emerson, E. (2011). Health status and health risks of the "hidden majority" of adults with intellectual disability. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 49, 155-163.. <https://doi.org/10.1352/1934-9556-49.3.155>

Emerson, E., Brigham, P. (2014). The developmental health of children of parents with intellectual disabilities: Cross sectional study. *Research in Developmental Disabilities*, 35(4), 917-921.

<https://doi.org/10.1016/j.ridd.2014.01.006>

- Emerson, E., Llewellyn, G., Hatton, C., Hindmarsh, G., Robertson, J., Man, W. Y.N., Baines, S. (2015). The health of parents with and without intellectual impairment in the UK. *Journal of Intellectual Disability Research*, 59(12), 1142-1154. <https://doi.org/10.1111/jir.12218>
- Engster, D. (2005). Rethinking care theory: the practice of caring and the obligation to care. *Hypatia*, 20(3), 50-74.. <https://doi.org/10.1111/j.1527-2001.2005.tb00486.x>
- Eriksen, S., Gerstel, N. (2002). A labor of love or labor itself: care work among adult brothers and sisters. *Journal of Family Issues*, 23(7), 836-856. <https://doi.org/10.1177/019251302236597>
- Espe-Sherwindt, M., Crable, S. (1993). Parents with mental retardation: Moving beyond the myths. *Topics in Early Childhood Special Education*, 13(2), 154-174. <https://doi.org/10.1177/027112149301300205>
- European Disability Forum. (2011). 2nd Manifesto on the Rights of Women and Girls with Disabilities in the European Union. A toolkit for activists and policymakers. Budapest: EDF.
- European Network for Independent, ENIL (2019). Towards Independent Living: Collection of Examples from Europe. Pobrane z: https://enil.eu/wp-content/uploads/2019/03/GoodPractice_web.pdf [dostęp: 8.06.2021].
- Evans, R., Atim, A. (2011). Care, disability and HIV in Africa: diverging or interconnected concepts and practices? *Third World Quarterly*, 32(8), 1437-1454. <https://doi.org/10.1080/01436597.2011.604517>
- Fairbairn, G., Rowley, D. (2005). Etyczne aspekty seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: J. Głodkowska, A. Giryński (red.), *Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną - uwalnianie od schematów i uprzedzeń* (s. 9-23). Warszawa: Wydawnictwo APS.
- Faureholm, J. (2010). Children and their life experience. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with Intellectual Disabilities. Past, Present and Future* (s. 63-78). London: John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9780470660393.ch4>
- Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny (1998). *Prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne. Przewodnik*. Warszawa: Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny.
- Feldman, M.A. (1994). Parenting education for parents with intellectual disabilities: A review of outcome studies. *Research in developmental disabilities*, 15(4), 299-332. [https://doi.org/10.1016/0891-4222\(94\)90009-4](https://doi.org/10.1016/0891-4222(94)90009-4)
- Feldman, M.A. (2002). Children of parents with intellectual disabilities. W: R.J. McMahon, R. DeV., Peters (eds), *The effects of parental dysfunction on children* (s. 205-223). New York: Kluwer Academic/Plenum. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-1739-9_10
- Feldman, M.A. (2004). Self-directed learning of child-care skills by parents with intellectual disabilities. *Infants & Young Children*, 17(1), 17-31. <https://doi.org/10.1097/00001163-200401000-00005>
- Feldman, M.A. (2010). Parenting education programs. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with Intellectual Disabilities: Past, Present, Futures*. (s. 121-136). West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Feldman, M.A., Varghese, J., Ramsay, J., Rajska, D. (2002). Relationships between social support, stress, mother-child interactions in mothers with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 15(4), 314-323. <https://doi.org/10.1046/j.1468-3148.2002.00132.x>

Feldman, M.A., Walton-Allen, N. (2002). Effects of maternal mental retardation and poverty on intellectual, academic, and behavioral status of school-age children. *The best of AAMR: Families and mental retardation: A collection of notable AAMR journal articles across the 20th century*, 235-246.

Ferguson, P.M., Nusbaum, E. (2012). Disability studies: What is it and what difference does it make? *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 37(2), 70-80.

<https://doi.org/10.2511/027494812802573530>

Ferriman, D., Gallwey, J.D. (1961). Clinical assessment of body hair growth in women. *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, 21, 1440-1447. <https://doi.org/10.1210/jcem-21-11-1440>

Fijałkowska, B. (2013). Oblicza niepełnosprawności. W: J. Rożyńska, W. Chańska (red.), *Bioetyka* (s. 177-190). Warszawa: Wolters Kluwer SA.

Finch, J., Groves, D. (1983). *A labour of love: women, work and caring*. London: Routledge & Kegan Paul.

Fine, M., Asch, A. (1981). Disabled women: sexism without the pedestal. *Journal of Sociology and Social Welfare*, 8(2), 233-248.

Fine, M., Asch, A. (1988). *Women with Disabilities: Essays in Psychology, Culture, and Politics*. Philadelphia: Temple University Press.

Fineman, M. (2012). "Elderly" as vulnerable. Rethinking the nature of individual and societal responsibility. *SSRN Electronic Journal*. Pobrane z: <https://ssrn.com/abstract=2088159> [dostęp: 8.06.2021]. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2088159>

Finkelhor, D., Hotaling, G., Lewis, I.A., Smith, C. (1990). Sexual abuse in a national survey of adult men and women: Prevalence, characteristics, and risk factors. *Child Abuse & Neglect*, 14(1), 19-28. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(90\)90077-7](https://doi.org/10.1016/0145-2134(90)90077-7)

Firkowska-Mankiewicz, A. (1997). Percepcja osoby niepełnosprawnej intelektualnie - zmiana paradygmatu. XXII Sympozjum naukowe PSOUU nt. "Niezależne życie osób niepełnosprawnych intelektualnie - utopia czy wyzwanie". Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Firkowska-Mankiewicz, A. (1999). Jakość życia rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym. *Psychologia Wychowawcza*, 2, t. XLII, 134-145.

Firkowska-Mankiewicz, A. (2007). Zmiana wizerunku osoby niepełnosprawnej intelektualnie i sposobu jej traktowania - kontekst historyczny i społeczny. Raport podsumowujący działalność Centrum DZWONI. Warszawa: Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie.

Firkowska-Mankiewicz, A. (2010). Zmiana paradygmatu w postrzeganiu osoby z niepełnosprawnością intelektualną - od pacjenta do obywatela. W: A. Andrzejewska, J. Bednarek (red.), *Osoby niepełnosprawne a media cyfrowe - z pogranicza teorii i praktyki*. Warszawa, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Firkowska-Mankiewicz, A., Parczewski, J., Szeroczyńska, M. (2005). Praktyka ubezwłasnowolnienia osób z niepełnosprawnością intelektualną w polskich sądach - raport z badań. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 2, 87-117.

- Firkowska-Mankiewicz, A., Szumski, G. (2008). *Pedagogika specjalna i system kształcenia osób z niepełnosprawnościami w Polsce*. W: A. Firkowska-Mankiewicz, G. Szumski. (red.), *Pedagogika specjalna. Podręcznik akademicki, t. 2*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN - Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Fleischer D., Zames F. (2001). *The disability rights movement: From charity to compensation*. Philadelphia: Temple University.
- Flick, U. (2010). *Projektowanie badania jakościowego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Fontana, A., Frey, J.H. (2000). *The interview: From structured questions to negotiated text*. W: N.K. Denzin, Y.S. Lincoln (eds), *Handbook of qualitative research* (s. 645-672). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fornalik, I. (2004). *Dorosłość pod ochroną? Seksualność osób niepełnosprawnych w dobie zmian społecznych i gospodarczych w Polsce*. W: J. Bąbka (red.), *Człowiek niepełnosprawny w różnych fazach życia* (s. 244-257). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Żak".
- Fornalik, I. (2007). *Miłość, seks i prokreacja jako wartości w dorosłym życiu osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną*. W: A. Ostrowska (red.), *O seksualności osób niepełnosprawnych* (s. 49-63). Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych.
- Fornalik, I. (2010). *Jak edukować seksualnie osób z niepełnosprawnością intelektualną. Poradnik dla specjalistów*. Warszawa: Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa Bardziej Kochani.
- Fornalik, I. (2017). *Mam autyzm. Mam seksualność. I co dalej? Poradnik dla rodziców, terapeutów i nauczycieli*. Łódź: Fundacja JiM.
- Foucault, M. (1993). *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*. Warszawa: Biblioteka ALETHEIA.
- Foucault, M. (1998). *Trzeba bronić społeczeństwa. Wykłady w Collège de France, 1976*. Warszawa: Wydawnictwo KR.
- Foucault, M. (1999). *Narodziny kliniki. Archeologia spojrzenia medycznego*. Warszawa: Wydawnictwa KR.
- Fox, N. (1995). *Postmodern perspectives on care: the vigil and the gift*. *Critical Social Policy*, 15, 107-125. <https://doi.org/10.1177/026101839501504407>
- Fredman, S. (2005). *Double trouble: multiple discrimination and EU law*. *European Anti-Discrimination Law Review*, 2, 13-20.
- French, P., Dardel, J., Price-Kelly, S. (2010). *Rights denied: Towards a national policy agenda about abuse, neglect and exploitation of persons with cognitive impairment*. Australia, Sydney: People with Disability.
- French, S. (1993). *Disability, impairment or something in between?* W: Swain, J., Finkelstein, V., French, S., Oliver, M. (eds), *Disabling Barriers - Enabling Environments* (s. 17-25) London: Sage.
- French, S., Swain, J. (1997). *Changing disability research: participating and emancipatory research with disabled people*. *Physiotherapy*, 83(1), 26-32. [https://doi.org/10.1016/S0031-9406\(05\)66107-X](https://doi.org/10.1016/S0031-9406(05)66107-X)
- Frohman, C. (2013). *Dehumanised: The forced sterilisation of women and girls with disabilities in Australia*. Rosny Park, Australia: Women with Disabilities Australia (WWDA).

Frohman, C. (2014). "Gender Blind, Gender Neutral": The effectiveness of the National Disability Strategy in improving the lives of women and girls with disabilities. Hobart, Tasmania: Women With Disabilities Australia.

Frohman, C., Dowse, L., Didi, A. (2015). Preventing violence against women and girls with disabilities: Integrating A Human Rights Perspective. Hobart, Tasmania: Women with Disabilities Australia (WWDA).

Frohman, C., Meekosha, H. (2012). Recognition, respect and rights: Women with disabilities in a globalised world. W: Goodley, D., Hughes, B., Davis, L. (eds), Disability and Social Theory (s. 287-307). London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137023001_17

Frohman, C., Sands, T. (2015). Australian Cross Disability Alliance (ACDA) Submission to the Senate Inquiry into violence, abuse and neglect against people with disability in institutional and residential settings. Australian Cross Disability Alliance (ACDA); Sydney, Australia.

Frohlich, A. (1998). Stymulacja od podstaw. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

Fundacja Kulawa Warszawa (2019). Przychodzi baba do lekarza. Dostępność usług ginekologicznych dla kobiet z niepełnosprawnościami - raport z badania. Pobrane z: https://www.kulawawarszawa.pl/wp-content/uploads/2020/03/Fundacja_Kulawa_Warszawa_dostepnosc_gabinetow_ginekologicznych.pdf [dostęp: 8.06.2021].

Furka, E. (2019). Neuroróżnorodni. Jak zmieniło się myślenie o autyzmie? Znak, (3)766, 22-27.

Gabb, J. (2008). Researching intimacy in families. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230227668>

Gajdzica, Z. (2004). Status rodzinny i zawodowy osób z lekkim upośledzeniem umysłowym na tle zmiany społecznej. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Człowiek z niepełnosprawnością intelektualną. Wybrane problemy osobowości, rodzin i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. T. II. Kraków: Impuls.

Gajdzica, Z. (2007). Edukacyjne konteksty bezradności społecznej osób z lekkim upośledzeniem umysłowym. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Gajdzica, Z., Klinik, A. (red.) (2004). Wątki zaniedbane, zaniechane, nieobecne w procesie edukacji i wsparcia społecznego osób niepełnosprawnych. Katowice: Uniwersytet Śląski.

Galasiński, D. (2013). Osoby niepełnosprawne czy z niepełnosprawnością? Niepełnosprawność - Zagadnienia, problemy, rozwiązania, 4(9), 3-6.

Gallagher, E. (2002). Adult clients with mild intellectual disability: Rethinking our assumptions. Australia New Zealand Journal of Family Therapy, 23(4), 201-210. <https://doi.org/10.1002/j.1467-8438.2002.tb00518.x>

Garbat, M. (2014). Definiowanie niepełnosprawności. Niepełnosprawność i Rehabilitacja, 1, 3-16.

Garbutt, R., Tattersall, J., Dunn, J., Boycott-Garnett, R. (2010). Accessible article: involving people with learning disabilities in research. British Journal of Learning Disabilities, 38(1), 21-34. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2009.00556.x>

Garcia Iriarte, E., Kramer, J.C., Kramer, J.M., Hammel, J. (2009a). "Who Did What?": a participatory action research project to increase group capacity for advocacy. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities 22(1), 10-22. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00431.x>

- Garcia Iriarte, E., O'Brien, P., McConkey, R. & co-researchers (2009b). All we Want to say: Report of National Survey. National Institute for Intellectual Disability, Dublin.
- Garcia Iriarte, E., O'Brien, P., Chadwick, D. (2014) Involving people with intellectual disabilities within research teams: lessons learned from an Irish experience. *Journal of Policy and Practice in Intellectual disabilities*, 11(2), 149-157. <https://doi.org/10.1111/jppi.12081>
- Garland-Thomson, R. (2002). Integrating disability, transforming feminist theory. *NWSAJournal*, 14(3), 1-32. <https://doi.org/10.2979/NWS.2002.14.3.1>
- Garland-Thomson, R. (2005). Feminist Disability Studies. *Signs*, 30(2), 1557-1587. <https://doi.org/10.1086/423352>
- Garland-Thomson, R. (2012). Review of Leslie Swartz's *Able-Bodied: Scenes from a Curious Life* DSQ. *Disability Studies Quarterly*, 32(4). <http://dsq-sds.org/article/view/3365/3187> [dostęp: 8.06.2021]. <https://doi.org/10.18061/dsq.v32i4.3365>
- Garland-Thomson, R. (2020). Niezwykłe ciała. Przedstawienia niepełnosprawności fizycznej w amerykańskiej kulturze i literaturze. Warszawa: Wydawnictwo Teatr 21.
- Gąciarz, B. (2014a). Integracja społeczna osób niepełnosprawnych jako wyzwanie dla nauki i praktyki społecznej. Wprowadzenie. *Studia Socjologiczne*, 2(213), 7-14.
- Gąciarz, B. (2014b). Przemysłać niepełnosprawność na nowo. Od instytucji państwa opiekuńczego do integracji i aktywizacji społecznej, *Studia Socjologiczne*, 2(213), 15-42.
- Gąciarz, B. (2014c). Model społeczny niepełnosprawności w polityce społecznej. W: Gąciarz, B., Rudnicki, S. (red.), *Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej* (s. 17-44). Kraków: Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej.
- Gąciarz, B., Bartkowski, J. (2014). Położenie społeczno-ekonomiczne niepełnosprawnych w Polsce na tle sytuacji osób niepełnosprawnych w krajach Unii Europejskiej. *Niepełnosprawność - Zagadnienia, problemy, rozwiązania*, 2(11), 20-43.
- Gąciarz, B., Kubicki, P., Rudnicki, S. (2014). System instytucjonalnego wsparcia osób niepełnosprawnych w Polsce - diagnoza dysfunkcji. W: Gąciarz, B., Rudnicki, S. (red.), *Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej* (s. 105-126). Kraków: Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej.
- Gąciarz, B., Rudnicki, S. (2014). *Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej*. Kraków: Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej.
- Giami, A. (1998). Sterilisation and sexuality in the mentally handicapped. *European Psychiatry*, 13(3) 113-119. [https://doi.org/10.1016/S0924-9338\(98\)80042-4](https://doi.org/10.1016/S0924-9338(98)80042-4)
- Giddens, A. (2012). *Socjologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Giermanowska E., Raclaw M. (2014). Pomiędzy polityką życia, emancypacją i jej pozorowaniem. Pytania o nowy model polityki społecznej wobec zatrudnienia osób niepełnosprawnych. *Studia Socjologiczne*, 2, 107-127. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323519416.pp.159-180>
- Gilmore, L., Malcolm L. (2014). "Best for everyone concerned" or "Only as a last resort"? Views of Australian doctors about sterilization of men and women with intellectual disability. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 39(2), 177-187. <https://doi.org/10.3109/13668250.2013.877125>

Giryński, A. (2005). Edukacja seksualna osób niepełnosprawnych intelektualnie w świetle opinii rodziców i nauczycieli, W: Głodkowska, J., Giryński, A. (red.), Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną - uwalnianie od schematów i uprzedzeń (s. 61-69). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Gjertsen, H. (2019). People with intellectual disabilities can speak for themselves! A methodological discussion of using people with mild and moderate intellectual disabilities as participants in living conditions studies. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 21(1), 141-149.

<https://doi.org/10.16993/sjdr.615>

Glabb, J. (2008). *Researching intimacy in families*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

<https://doi.org/10.1057/9780230227668>

Glaser, B., Strauss, A. (2009). *Odkrywanie teorii ugruntowanej. Strategie badania jakościowego*. Kraków: Nomos.

Glaun, D.E., Brown, P.F. (1999). Motherhood, intellectual disability and child protection: Characteristics of a court sample. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 24(1), 95-105.

<https://doi.org/10.1080/13668259900033901>

Glenn, E.N., Chang, G., Forcey, L.R. (1994). *Mothering: Ideology, Experience, and Agency*. New York: Routledge.

Glover, J. (1992). *Future people, disability and screening*. W: J.S. Fishkin, P. Laslett (eds), *Justice between age groups and generations*, New Heaven: Yale University Press.

Głodkowska, J. (2014a). Podmiotowość a doświadczenie zależności przez osoby z niepełnosprawnością - normalizacja jako narzędzie ideowe rehabilitacji podmiotowej. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 3(25), 87-106. <https://doi.org/10.5604/17345537.1133277>

Głodkowska, J. (2014b). Rozważania nad podmiotowością a niepełnosprawność - u źródeł współczesnego ujęcia w perspektywie interdyscyplinarnej. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 2(24), 91-109. <https://doi.org/10.5604/17345537.1126294>

Głodkowska, J. (2015). Autorstwo własnego życia osoby z niepełnosprawnością - konceptualizacja w perspektywie dobrostanu, podmiotowości, optymalnego funkcjonowania i wsparcia. W: J. Głodkowska (red.), *Personalistyczne ujęcie fenomenu niepełnosprawności* (s. 110-134). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Głodkowska, J., Giryński A. (red.) (2005). *Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną - uwalnianie od schematów i uprzedzeń*. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Główny Urząd Statystyczny (2013). *Ludność: stan i struktura demograficzno-społeczna: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań*. Warszawa: Zakład Wydawnictw Statystycznych.

Godlewska-Byliniak, E., Lipko-Konieczna, J. (red.) (2017). *Niepełnosprawność i społeczeństwo. Performatywna siła protestu*. Warszawa: Fundacja Teatr 21, Biennale Warszawa.

Goffman, E. (1961). *Asylums: essays on the social situation of mental patients and other inmates*. New York: Doubleday.

Goffman, E. (2005). *Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

- Goffman, E. (2011). Instytucje totalne. O pacjentach szpitali psychiatrycznych i mieszkańcach innych instytucji totalnych. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Goldacre, A.D., Gray, R., Goldacre, M.J. (2014). Childbirth in women with intellectual disability: characteristics of their pregnancies and outcomes in an archived epidemiological dataset. *Journal of Intellectual Disability Research*, 59(7), 653-663. <https://doi.org/10.1111/jir.12169>
- Goldson, E.J. (2001). Maltreatment among children with disabilities. *Infants and Young Children*, 13, 44-54. <https://doi.org/10.1097/00001163-200113040-00010>
- Goodley, D. (2011). *Disability Studies: An Interdisciplinary introduction*. London: Sage.
- Goodley, D., Moore, M. (2000). Doing disability research: Activist lives and the academy. *Disability and Society*, 15(6), 861-882. <https://doi.org/10.1080/713662013>
- Gourley, M. (2007). *Sexuality and disability*. The Gale encyclopedia of nursing and allied health. Detroit: Gale Cengage Learning.
- Gorniewicz, E., Krause, A. (red.) (2003). *Dyskursy pedagogiki specjalnej. Konteksty teoretyczne*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Gribben, K., Bell, M. (2010). Improving equality of access to cervical screening. *Learning Disability Practice*, 13(7), 14-20. <https://doi.org/10.7748/ldp2010.09.13.7.14.c7975>
- Grue, L., Tafjord Larum, K. (2002). "Doing Motherhood": some experiences of mothers with physical disabilities. *Disability & Society*, 17(6), 671-683. <https://doi.org/10.1080/0968759022000010443>
- Grutz, M. (2007). Trzy historie o miłości rehabilitującej. Partnerstwo, małżeństwo i rodzicielstwo w życiu niepełnosprawnych intelektualnie mieszkańców domu pomocy społecznej. W: C. Kosakowski, A. Krause, A. Żyta (red.), *Osoba z niepełnosprawnością w systemie rehabilitacji, edukacji i wsparcia społecznego* (s. 411-418). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Grutz, M. (2011). Osoby z niepełnosprawnością intelektualną jako partnerzy, małżonkowie i rodzice - dotychczasowe doniesienia badawcze. W: B. Cytowska (red.), *Dorośli z niepełnosprawnością intelektualną w labiryntach codzienności. Analiza badań - krytyka podejść - propozycje rozwiązań* (s. 175-203). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Gubrium, J.G., Holstein, A.J. (2001). Introduction: trying times, troubled selves. W: J.G. Gubrium, J.A., Holstein (eds), *Institutional Selves: Troubled Identities in a Postmodern World*, (s. 1-20). New York, NY: Oxford University Press.
- Gunnbjorg, A. (2013). Everyday challenges for mothers with spinal cord injury: a qualitative study. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 15(2), 185-98. <https://doi.org/10.1080/15017419.2012.692708>
- Gustavsson, A., Zakrzewska-Manterys, E. (red.) (1997). *Upośledzenie w społecznym zwierciadle*. Warszawa: Wydawnictwo "Żak".
- Haavik, S.F., Menninger, K.A. (1981). The retarded parent and child neglect laws. W: S.F. Haavik, K.A. Menninger (eds), *Sexuality, law and the developmentally disabled* (s. 87-104), Baltimore: Paul H Brookes.
- Hahn, H. (1988). The politics of physical differences: Disability and discrimination. *Journal of Social Issues*, 44(1), 39-47. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1988.tb02047.x>

Hahn, H. (1996). Antidiscrimination laws and social research on disability: The minority group perspective. *The Law and Behavioral Sciences*, 14/1996, 1-19. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0798\(199624\)14:1<41::AID-BSL223>3.0.CO;2-R](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0798(199624)14:1<41::AID-BSL223>3.0.CO;2-R)

Haigh, A., Lee, D., Shaw, C., Hawthorne, M., Chamberlain, S., Newman, D.W., Clarkie, Z., Beail, N. (2013). What things make people with a learning disability happy and satisfied with their lives: An inclusive research project. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 26(1), 26-33. <https://doi.org/10.1111/jar.12012>

Hall, K.Q. (2011). Reimagining disability and gender through feminist studies: An introduction. W: K.Q. Hall (ed.), *Feminist disability studies* (s. 1-10). Bloomington: Indiana University Press. Bloomington: Indiana University Press

Hammersley, M. (1992). *What's wrong with ethnography?* London: Routledge.

Hammersley, M., Atkinson, P. (2000). *Metody badan terenowych*. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

Hanna, W.J., Rogovsky, B. (1991). Women with disabilities: Two handicaps plus. *Disability, Handicap & Society*, 6(1), 49-63. <https://doi.org/10.1080/02674649166780041>

Hannaford, S. (1985). *Living outside inside*. Berkeley: Canterbury Press.

Harridge, A. (2011). Adolescent victims with an intellectual disability: Perceived credibility in cases of sexual abuse. Pobrane z: <http://dro.deakin.edu.au/view/DU:30041760> [dostęp: 8.06.2021].

Harris, J. (1998). Should we attempt to eradicate disability? W: E. Morscher, O. Neumaier, P. Simons (eds), *Applied ethics in troubled world* (s. 105-114). Netherlands: Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-011-5186-3_6

Held, K.R. (1992). Ethical aspects of sexuality of person with mental retardation. *Sexuality and Disability*, 10(4), 237-243. <https://doi.org/10.1007/BF01102038>

Helsińska Fundacja Praw Człowieka. (2012). O potrzebie ratyfikacji Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Pobrane z: <http://www.europapraw.org/files/2012/01/O-potrzebie-ratyfikacji-Konwencji-ONZ-o-Prawach-Os%C3%B3b-z-Niepe%C5%82nosprawno%C5%9Bci%C4%85.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Hershkowitz, I., Lamb, M.E., Horowitz, D. (2007). Victimization of children with disabilities. *American Journal of Orthopsychiatry*, 77, 629-635. <https://doi.org/10.1037/0002-9432.77.4.629>

Hetherington, R., Baistow, K., Katz, I., Mesie, J., Trowell, J. (2002). *The welfare of children with mentally ill parents. Learning from inter-country comparisons*. Chichester, UK: John Wiley.

Hill, M. (2005). Ethical consideration in researching children's experiences, W: S. Greene, D. Hogan (eds), *Researching Children's Experiences. Methods and Approaches* (s. 61-86). London-Thousand Oaks: Sage.

Hill Collins, P., Bilge, S. (2016). *Intersectionality. Key Concepts Series*. Cambridge, UK, Malden, MA: Polity Press.

Hindmarsh, G., Llewellyn, G., Emerson, E. (2015). Mothers with intellectual impairment and their 9 month old infants. *Journal of Intellectual Disability Research*, 59(6), 541-550. <https://doi.org/10.1111/jir.12159>

Hobbs, M., Rice, C. (2012). Rethinking Women's Studies: Curriculum, pedagogy, and the introductory course. *Atlantis: Critical Studies in Gender, Culture & Social Justice*, 35(2), 139-149.

Hobbs, M., Rice, C. (2018). Mapping the terrain of Gender and Women's Studies. W: M. Hobbs, C. Rice (eds), *Gender and Women's Studies: Critical Terrain*, 2nd edition (s. 17-19). Toronto: Canadian Scholar's Press/Women's Press.

Hochschild, A.R. (1995). The culture of politics: traditional, postmodern, cold-modern, and warm-modern ideals of care. *Social Politics*, 2(3), 331-346. <https://doi.org/10.1093/sp/2.3.331>

Hołowka, J., Niklas, D. (1976). Pojęcia "ograniczonej sprawności" i rehabilitacji. W: M. Sokołowska, J. Hołowka, A. Ostrowska (red.), *Socjologia a zdrowie* (s. 36-51). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Hood, S., Kelley, P., Mayall, B. (1996). Children as research subjects. A risky enterprise. *Children & Society*, 10(2), 117-128. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0860\(199606\)10:2<117::AID-CHI17>3.0.CO;2-U](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0860(199606)10:2<117::AID-CHI17>3.0.CO;2-U)

Hooyman, N.R., Goneya, J. (1995). *Feminist perspectives on family care: Policies for gender justice*. London: Sage. <https://doi.org/10.4135/9781483327303>

Horowitz, A. (1985). Sons and daughters as caregivers to older parents: Differences in role performance and consequences. *The Gerontologist*, 25(6), 612-617. <https://doi.org/10.1093/geront/25.6.612>

Horowitz, A.D., Bromnick, R.D. (2007). "Contestable adulthood": Variability and disparity in markers for negotiating the transition to adulthood. *Youth & Society*, 39(2), 209-231. <https://doi.org/10.1177/0044118X06296692>

Howarth, J. (2009). Being a family: Parents with learning disabilities in Wales. Pobrane z: http://www.ldw.org.uk/wp-content/uploads/2018/09/being_a_family_full_version.pdf [dostęp: 8.06.2021].

Hoglund, B., Lindgren, P., Larsson, M. (2012). Pregnancy and birth outcomes of women with intellectual disability in Sweden: A national register study. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 91(12), 1381-1387. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0412.2012.01509.x>

Hoglund, B., Larsson, M. (2014). Professional and social support enhances maternal well-being in women with intellectual disability - A Swedish interview study. *Midwifery*, 30(11), 1118-1123. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2014.03.018>

Hrabar, R.Z. (1975). *Lebensborn - czyli źródło życia*. Katowice: Wydawnictwo "Śląsk".

Hryciuk, R., Korolczuk, E. (red.) (2015). *Niebezpieczne związki. Macierzyństwo, ojcostwo i polityka*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323517177>

Hryciuk, R.E., Korolczuk, E. (red.) (2012). *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323511175>

Hughes, B., Paterson, K. (1997). The social model of disability and the disappearing body: Towards a sociology of impairment. *Disability and Society*, 3(12), 325-340. <https://doi.org/10.1080/09687599727209>

Hunt, P. (red.) (1966). *Stigma: The Experience of Disability*. London: Geoffrey Chapman.

Hunt, P. (1981). Settling accounts with the parasite people: a critique of 'A Life Apart' by E.J. Miller and G.V. Gwynne. *Disability challenge*, 1(5), 37-50.

Human Rights Watch. (2008). *Sterilization of Women and Girls with Disabilities. The Briefing Paper*.
Pobrane z: <http://www.hrw.org/news/2011/11/10/sterilization-women-and-girlsdisabilities> [dostęp: 8.06.2021].

Human Rights in China (HRIC). (1996). *Caught Between Tradition and the State: Violations of the Human Rights of Chinese Women, a report with recommendations marking the fourth world conference on women*. *Women's Rights Law Reporter*, 17(3), 285-307.

Hyeon-Ju, Ch. (2011). The Valued Social Role of Parenthood for People with English Learning Difficulties in Britain. *Anglo-American Studies*, 25(5), 213-245.

Imrie, R. (2000). Responding to the design needs of disabled people. *Journal of Urban Design*, 2(5), 199-219. <https://doi.org/10.1080/713683959>

Imrie, R. (2004). Demystifying disability: A review of the International Classification of functioning disability and Health. *Sociology of Health and Illness*, 3(26), 1-19. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9566.2004.00391.x>

Imrie, R., Thomas H. (2008). The interrelationships between environment and disability. *Local Environment*, 6(13), 477-483. <https://doi.org/10.1080/13549830802259748>

Inclusion Europe (2002). *Families and Intellectual Disability in Europe*. Bruksela: Inclusion Europe.

Irvine, A. (2010). Conducting qualitative research with individuals with developmental disabilities: Methodological and ethical considerations. *Developmental Disabilities Bulletin*, 38(1), 21-34.

Israel, M., Hay, I. (2006). *Research ethics for social scientists*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage. <https://doi.org/10.4135/9781849209779>

Izdebski, Z. (2005). Postawy Polaków wobec seksualności osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie. W: J. Głodkowska, A. Giryński (red.), *Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną. Uwalnianie od schematów i uprzedzeń* (s. 35-58). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Izdebski, Z. (2007). Rodzice dziecka niepełnosprawnego wobec jego seksualności. W: A. Ostrowska (red.), *O seksualności osób niepełnosprawnych* (s. 25-34). Warszawa: Instytut Rozwoju Spraw Społecznych.

Jabłoński, M. (2019). *Jakość życia mężczyzn z niepełnosprawnością intelektualną. Badanie w działaniu*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

Jagger, G. (2008). *Judith Butler: Sexual politics, social change and the power of the performative*. Abington: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203931905>

Jahoda, A., Pownall, J. (2014). Sexual understanding, sources of information and social networks; the reports of young people with intellectual disabilities and their non-disabled peers. *Journal of Intellectual Disability Research*, 58(5), 430-441. <https://doi.org/10.1111/jir.12040>

James, H. (2004). Promoting Effective Working with Parents with Learning Disabilities. *Child Abuse Review*, 13(1), 31-41. <https://doi.org/10.1002/car.823>

- Janiszewska-Nieścioruk, Z. (2013). Respektowanie i egzekwowanie praw seksualnych osób z niepełnosprawnością - pałacy, nierozwiązany problem. W: Z. Gajdzica (red.), Człowiek z niepełnosprawnością w rezerwacie przestrzeni publicznej (s. 248-270). Kraków: Impuls.
- Jankowska, M. (2012). Prawa osób niepełnosprawnych w międzynarodowych aktach prawnych. Niepełnosprawność - zagadnienia, problemy, rozwiązania, 1(1), 24-45.
- Jarman, M. (2015). Relations of Abortion: Crip Approaches to Reproductive Justice. Feminist Formations, 27(1), 46-66. <https://doi.org/10.1353/ff.2015.0008>
- Joffe, C., Reich, J. (2015). Introduction. Reproduction and the public interest in private acts. W: C. Joffe, J. Reich (eds), Reproduction and society. Interdisciplinary readings (s. 1-11). New York-London: Routledge.
- Johnson, K., Hillier, L., Harrison, L., Frawley, P. (2006). Screened out: Women with disabilities and preventive health. Scandinavian Journal of Disability Research, 8(2/3), 150-160. <https://doi.org/10.1080/15017410600802201>
- Jurczyk, M. (2018). Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną. Nauczycielskie (de) konstrukcje. Warszawa: Difin. <https://doi.org/10.4467/25439561.NP.19.026.11856>
- Jurczyk, M. (2019). Przemoc seksualna wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną -wymiary i oblicza. Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki specjalnej, 34, 193-201. <https://doi.org/10.4467/25439561.NP.19.026.11856>
- Jurkiewicz, P. (2013). Rodzice wobec seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: R.J. Kijak (red.), Seksualność - Niepełnosprawność - Rzeczywistość. Współczesne konteksty badawcze w problematyce seksualności człowieka z niepełnosprawnością. Warszawa: Wydawnictwo Instytut Rozwoju Służb Społecznych.
- Jutel, A., Nettleton, S. (2011). Towards a sociology of diagnosis: reflections and opportunities. Social Science & Medicine, 73(6), 793-800. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.07.014>
- Kafer, A. (2013). Feminist, Queer, Crip. Indiana University Press.
- Kallianes, V., Rubinfeld, P. (2015). Disabled Women and Reproductive Rights. W: C. Joffe, J. Reich (eds), Reproduction and Society: Interdisciplinary Readings. Perspectives on Gender (s. 203-222) New York, NY: Routledge. <https://doi.org/10.1080/09687599727335>
- Kamp, M., Lynch, C. (2007). Handbook Supported Employment. Geneva: Wase and Ilo. Kancelaria Rady Ministrów (2003). Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. 2003 r. nr 139, poz. 1328).
- Kandel, I., Morad, M., Vardi, G., Merrick, J. (2005). Intellectual disability and parenthood. The Scientific World Journal, 5, 50-57. <https://doi.org/10.1100/tsw.2005.12>
- Karwacka, M. (2005). Rodzice wobec seksualności dziecka niepełnosprawnego intelektualnie. W: J. Głodkowska, A. Giryński (red.), Seksualność osoby z niepełnosprawnością intelektualną - uwalnianie od schematów i uprzedzeń (s. 83-92). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Karwacka, M. (2006). Stereotypy w myśleniu o seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: W. Dykciak, A. Twardowski (red.), Poznańska pedagogika specjalna. Tradycje - Osiągnięcia - Perspektywy rozwoju. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

Kawczyńska-Butrym, Z. (2008). Wyzwania rodziny: zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość. Lublin: Makmed.

Kazanowski, Z. (2011). Przemiany pokoleniowe postaw wobec osób upośledzonych umysłowo. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Kazanowski, Z. (2015). Społeczny wymiar współczesnej koncepcji niepełnosprawności intelektualnej. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, 28(1), 33-43. <https://doi.org/10.17951/j.2015.28.1.33>

Kaźmierska, K., Schutze, F. (2013). Wykorzystanie autobiograficznego wywiadu narracyjnego w badaniach nad konstruowaniem obrazu przeszłości w biografii. Na przykładzie socjologicznego porównania narracji na temat życia w PRL-u i NRD. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 9(4), 122-139.

Keane, W. (2018). Perspectives on affordances, or the arthrological real. *Journal of Ethnographic Theory*, 8 (1/2), 27-38. <https://doi.org/10.1086/698357>

Keil, T.J., Andreescu, V. (1999). Fertility policy in Ceausescu's Romania. *Journal of family history*, 24(4), 478-492. <https://doi.org/10.1177/036319909902400405>

Keith, L., Morris, J. (1995). Easy targets: a disability rights perspective on the "children as carers" debate. *Critical Social Policy*, 15(44-45), 36-57. <https://doi.org/10.1177/026101839501504403>

Kelly, C. (2011). Making 'Care' Accessible: personal assistance for disabled people and the politics of language. *Critical Social Policy*, 31(4), 562-582. <https://doi.org/10.1177/0261018311410529>

Keltner, B., Wise, L. A., Taylor, G. (1999). Mothers with intellectual limitations and their 2-year-old children's developmental outcomes. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 24(1), 45-57. <https://doi.org/10.1080/13668259900033871>

Kempton, W., Stiggall, L. (1989). Sex education for persons who are mentally handicapped. *Theory Into Practice*, 28(3), 203-210. <https://doi.org/10.1080/00405848909543404>

Kędziora, K. (2016). Prawa reprodukcyjne a dyskryminacja kobiet. Polska ustawa antyaborcyjna w świetle standardów prawa międzynarodowego. Warszawa: Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego. Pobrane z: http://www.ptpa.org.pl/site/assets/files/1028/opinia_prawa_reprodukcyjne_a_dyskryminacja_kobiet.pdf [dostęp: 8.06.2021].

Kędziora, R. (2009). Zabiegi ubezpieczające. Przesłanki legalności. Problem odpowiedzialności karnej. W: R. Kędziora (red.), *Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem czynności medycznych* (s. 414-425). Warszawa: Wolters Kluwer.

Kijak, R. (2007). Postawy nauczycieli szkół masowych i specjalnych wobec różnych obszarów życia osób niepełnosprawnych intelektualnie ze szczególnym uwzględnieniem sfery seksualnej. *Szkoła Specjalna*, 5, 354-363.

Kijak, R. (2009). Seks i niepełnosprawność. Doświadczenia seksualne osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kraków: Impuls.

Kijak, R.J. (2013a). Niepełnosprawność intelektualna: między diagnozą a działaniem. Warszawa: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Kijak, R.J. (2013b). Kontrolująca funkcja systemu pomocy społecznej jako przeszkoda w osiągnięciu niezależności życiowej przez dorosłe osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. W: Z. Gajdzica

(red.), Człowiek z niepełnosprawnością w rezerwacie przestrzeni publicznej (s. 221-247). Kraków: Impuls.

Kijak, R. (2013c). The Sexuality of Adults with Intellectual Disability in Poland. *Sexuality and Disability*, 31(2), 109-123. <https://doi.org/10.1007/s11195-013-9294-8>

Kijak, R. (2014), Seksualność człowieka z niepełnosprawnością intelektualną a rodzina. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.

Kijak, R. (2016). Dorośli z głębszą niepełnosprawnością intelektualną jako partnerzy, małżonkowie i rodzice. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Kijak, R. (2017). Dorośli z głębszą niepełnosprawnością intelektualną jako partnerzy, małżonkowie i rodzice. Kraków: Impuls.

Kijak, R. (2019). Rodzice z niepełnosprawnością intelektualną. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kirenko, J. (2012). Seksualność osób z niepełnosprawnością. Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Lublinie, 2.

Kittay, E. (2011). The Ethics of Care, Dependence and Disability. *Ratio Juris*, 24(1), 49-58. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9337.2010.00473.x>

Kittay, E.F. (1999). *Love's Labor. Essays on Women, Equality, and Dependency*. New York: Routledge.

Kitzinger, J. (1994). The methodology of Focus groups. The importance of interaction between research participants. *Sociology of Health & Illness*, 16(1), 103-121. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.ep11347023>

Kleniewska, I. (2006). Postępowanie w sprawach o ubezwłasnowolnienie w praktyce sądowej. *Prawo w działaniu*, 1, 119-134.

Kluczyńska, U. (2013). Nienormatywna rodzina heteroseksualna z dzieckiem - opresyjność roli. *InterAlia. A Journal of Queer Studies*, 8, 65-77. <https://doi.org/10.51897/interalia/RMIG3137>

Knight, K. (2013). The changing face of the 'Good Mother': trends in research into families with a child with intellectual disabilities and some concerns. *Disability & Society*, 28(5), 660-673. <https://doi.org/10.1080/09687599.2012.732540>

Kodeks Etyki Lekarskiej (1991). Uchwała Nadzwyczajnego II Krajowego Zjazdu Lekarzy z 14 grudnia 1991 r. Uchwała Nadzwyczajnego II Krajowego Zjazdu Lekarzy z dnia 14 grudnia 1991 r. w sprawie Kodeksu Etyki Lekarskiej, zmienionego uchwałą nr 5 Nadzwyczajnego VII Krajowego Zjazdu Lekarzy z dnia 20 września 2003 r. z późniejszymi zmianami.

Kołaczek, B. (2010). *Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych*. Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Kołodziejski, S. (1965). Dobro wspólnych małoletnich dzieci - jako przesłanka odmowy orzeczenia rozwodu. *Palestra*, 9, 30.

Komitet ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2013), *Legal capacity of persons with intellectual disabilities and persons with mental health problems*, Luxemburg. Pobrane z: <http://fra.europa.eu/sites/default/files/legal-capacity-intellectual-disabilities-mental-health-problems.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Konecki, K. (2000). Studia z metodologii badań jakościowych. Teoria ugruntowana. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (1997) Dz.U. 1997 nr 78, poz. 483 z późn. zm.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (2012). Dz.U. z 2012 nr 202 poz. 1169.

Kopciewicz, L. (2003). Polityka kobiecości jako pedagogika różnic. Kraków: Impuls.

Kopeć, D. (2013). Rzeczywistość (nie)edukacyjna osoby z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

Kosakowski, C. (1997). Problem podmiotowości i autorewalidacji w pedagogice specjalnej. W: H. Machel (ed.), Podmiotowość w pedagogice specjalnej (s. 37-47), Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Kościelska, M. (2000). Oblicza upośledzenia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kościelska, M. (2004). Niechciana seksualność. O ludzkich potrzebach osób niepełnosprawnych intelektualnie. Warszawa: Jacek Santorski & Co.

Kościelska, M. (2007). Być kobietą, być mężczyzną - co to znaczy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych intelektualnie. W: A. Ostrowska (red.), O seksualności osób niepełnosprawnych (s. 37-48). Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych.

Kościelska, M. (2012). Przeżywanie własnej i cudzej dorosłości przez osoby z niepełnosprawnością. W: R. Kijak (red.), Niepełnosprawność w zwierciadle dorosłości (s. 17-34). Kraków: Impuls.

Kowalik, S. (1996). Psychospołeczne podstawy rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Katowice: Wydawnictwo Śląsk.

Kowalik, S. (2007). Psychologia rehabilitacji. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Kowalik, S. (2012). Pomoc w dochodzeniu i utrzymaniu własnej dorosłości przez osoby niepełnosprawne. W: R. Kijak (red.), Niepełnosprawność w zwierciadle dorosłości (35-46). Kraków: Impuls.

Kowalik, T. (2001). Społeczne aspekty transformacji a rola państwa. *Gospodarka Narodowa*, 9, 28-47. <https://doi.org/10.33119/GN/113915>

Kowalska, B. (2012). O metodologii feministycznej ogólnie i osobiście. *Studia Humanistyczne AGH*, 11(2), 69-80. <https://doi.org/10.7494/human.2012.11.2.69>

Kramer, J.M., Kramer J.C., Garcia Iriarte, E., Hammel J. (2010). Following through to the end: the use of inclusive strategies to analyse and interpret data in participatory action research with individuals with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 24, 263-273. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2010.00602.x>

Krasimirov, A. (2018). Thousands protest disability welfare reform in Bulgaria. Pobrane z: <https://www.reuters.com/article/us-bulgaria-pensions-protests/thousands-protestdisability-welfare-reform-in-bulgaria-idUSKBN1HI1M5> [dostęp: 8.06.2021].

Krause, A. (2000). Integracyjne złudzenia ponowoczesności (sytuacja ludzi niepełnosprawnych) Kraków: Impuls.

Krause, A. (2004). Człowiek niepełnosprawny wobec przeobrażeń społecznych. Kraków: Impuls.

- Krause, A. (2010a). Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej. Kraków: Impuls.
- Krause, A. (2010b). Niepełnosprawność - Inny w paradygmacie humanistycznym. Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej, 4(4), 111-121.
- Krause, A. (2016). Normalizacja versus waloryzacja ról społecznych. Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej, 21, 58-65.
- Kroll, T., Barbour R., Harris J. (2007). Using focus groups in disability research. Qualitative Health Research, 17(5), 690-698. <https://doi.org/10.1177/1049732307301488>
- Król, A. (2018). Niepełnosprawność i sprawiedliwość reprodukcyjna. Zarys wybranych zagadnień dotyczących kobiet z niepełnosprawnościami. Studia de Cultura, 10(1), 84-99. <https://doi.org/10.24917/20837275.10.1.7>
- Kroger, T. (2009). Care research and disability studies: Nothing in common? Critical Social Policy, 29(3), 398-420. <https://doi.org/10.1177/0261018309105177>
- Kruk-Lasocka, J. (2005). Seksualność osób upośledzonych umysłowo jako jeden z obszarów ich codziennego życia. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Sfery życia osób z niepełnosprawnością intelektualną (s. 73-80). Kraków: Impuls.
- Kruk-Lasocka, J. (2005). Seksualność osób upośledzonych umysłowo jako jeden z obszarów ich codziennego życia. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Sfery życia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kraków: Impuls.
- Kruk-Lasocka, J., Wawrzyniak, A. (2004). Co zrobić z tą miłością? Refleksje nie tylko nad dorostością osób upośledzonych umysłowo. W: Cz. Kosakowski, A. Krause (red.), Rehabilitacja, opieka i edukacja specjalna w perspektywie zmiany (s. 61-66). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Krzaklewska, E. (2014). Odrzucanie dorostości czy nowa dorostłość? Dylematy i dyskusje w badaniu procesów wchodzenia w dorostłość. Societas / Communitas, 2-1(18-1), 47-68.
- Krzemińska, D. (2012). Wokół dorostłości z niepełnosprawnością intelektualną. Teksty rozproszone. Kraków: Impuls.
- Krzemińska, D. (2019). Być parą z niepełnosprawnością intelektualną. Studium mikroetnograficzne w kontekście teorii postkolonialnej Homiego K. Bhabhy. Kraków: Impuls.
- Kubicki, P. (2013). Najlepsze praktyki instytucjonalnego wsparcia osób niepełnosprawnych na poziomie społeczności lokalnych i regionalnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów edukacji powszechnej, doradztwa i kształcenia zawodowego, pośrednictwa na rynku pracy, dostępu do kultury, korzystania z transportu publicznego. Raport przygotowany w ramach projektu "Od kompleksowej diagnozy sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce do nowego modelu polityki społecznej wobec niepełnosprawności. Kraków: Akademia Górniczo-Hutnicza. Niepublikowany manuskrypt.
- Kubicki, P. (2015a). Polityka publiczna wobec niepełnosprawności - propozycje perspektyw teoretycznych. Studia z Polityki Publicznej, 8(4), 9-28. <https://doi.org/10.33119/KSzPP.2015.4.1>
- Kubicki, P. (2015b). Rodzice dzieci z niepełnosprawnością. Analiza polityk publicznych we współczesnej Polsce. W: R. Hryciuk, E. Korolczuk (red.), Niebezpieczne związki. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323517177.pp.133-158>
- Macierzyństwo, ojcostwo, politika. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Kubicki, P. (2017). *Polityka publiczna wobec osób z niepełnosprawnościami*. Warszawa: Wydawnictwo Szkoły Głównej Handlowej.

Kubicki, P., Bakalarczyk, R., Mackiewicz-Ziccardi, M. (2019). Protests of people with disabilities as examples of fledgling disability activism in Poland. *Canadian Journal of Disability Studies*, 8(5), 141-160. <https://doi.org/10.15353/cjds.v8i5.569>

Kumaniecka-Wiśniewska, A. (2002). Kobiety upośledzone umysłowo o sobie - seksualność, stereotypy, identyfikacja. W: J. Graban (red.), *Wieczne dzieci czy dorośli. Problem seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną* (s. 59-61). Warszawa: Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa Bardziej Kochani.

Kumaniecka-Wiśniewska, A. (2004). Tożsamość kobiet upośledzonych umysłowo a środowisko społeczne. W: A. Gustavsson, J. Tossebro, E. Zakrzewska-Manterys, *Niepełnosprawność intelektualna a style życia* (s. 119-179). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Kumaniecka-Wiśniewska, A. (2006). *Kim jestem? Tożsamość kobiet upośledzonych umysłowo*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.

Kurowski, K. (2014). *Wolności i prawa człowieka i obywatela z perspektywy osób z niepełnosprawnościami*. Warszawa: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.

Kwieciński, Z. (2000), *Mimikra czy sternik? Dramat pedagogiki w sytuacji przesilenia formacyjnego*. W: *Tropy - Ślady - Próby. Studia i szkice z pedagogiki pogranicza*. Poznań-Olsztyn: Wydawnictwo Edytor.

Kwieciński, Z. (2011), *Podwójne "przesunięcie paradygmatyczne" jako potrójne złudzenie*. W: M. Jaworska-Witkowska, Z. Kwieciński, *Nurty pedagogii. Naukowe dyskursy odlotowe*. Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Ladd-Taylor, M. (1997). Saving babies and sterilizing mothers: eugenics and welfare politics in the interwar United States. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 4 (1), 136-153. <https://doi.org/10.1093/sp/4.1.136>

Lambui, M. (2005). *Gdy niepełnosprawność rodzi niepełnosprawność - pułapki ochrony. Refleksja nad partnerstwem i rodzicielstwem osób z niepełnosprawnością intelektualną*. W: I. Fornalik (red.), *Niepełnosprawni, osieroceni, niedostosowani. Problemy profilaktyki i wsparcia we współczesnej pedagogice*. Jelenia Góra: Wydawnictwo Kolegium Karkonoskiego.

Landorf, C., Brewer G., Sheppard L. (2008). The urban environment and sustainable ageing: critical issues and assessment indicators. *Local Environment*, 6(13), 485-496. <https://doi.org/10.1080/13549830802259896>

Landsman, G. (2008). *Reconstructing Motherhood and Disability in the Age of "Perfect" Babies*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203891902>

Latos-Bieleńska, A. (2013). Płodność u osób z niepełnosprawnością. W: R. Kijak (red.), *Seksualność - niepełnosprawność - rzeczywistość. Współczesne konteksty badawcze w problematyce seksualności człowieka z niepełnosprawnością* (s. 86-96). Warszawa: Księgarnia Medyczna PZWL.

Lausch, K., Lausch, K. (2002), *Wychowanie seksualne uczniów z głębszą niepełnosprawnością intelektualną - wybrane zagadnienia*. W: Piszczek M. (red.), *Przewodnik dla nauczycieli uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu znacznym i umiarkowanym, cz. 2* (s. 56-76). Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

- Lausch-Żuk, J. (2003). Modele wspierania osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin. W: K.D. Rzedzicka, A. Kobylańska (red.), *Dorosłość, niepełnosprawność, czas współczesny* (s. 30-33). Kraków: Impuls.
- Lausch-Żuk, J. (2004). Terapia czy wychowanie? W: J. Kruk-Lasocka (red.), *Wczesna diagnoza i terapia dzieci z utrudnieniami w rozwoju. Interdyscyplinarne problemy* (s. 422-423). Wrocław: Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP.
- Lee, K., Fang, J. (2013). *Historical dictionary of the world health organization*. Lanham, Toronto, Plymouth.
- Lesińska-Sawicka, M. (2008). *Socjomedyczne korelaty późnego macierzyństwa. Studium socjomedyczne*. Kraków: Wydawnictwo Nomos.
- Lewaszkiewicz-Petrykowska, A. (1985). System prawa cywilnego. W: S. Grzybowski (red.), *System prawa cywilnego, t. I. Część ogólna*. Wrocław: Ossolineum.
- Lewiecki-Wilson, C., Cellio, J. (eds) (2011). *Disability and Mothering: Liminal Spaces of Embodied Knowledge*. Syracuse: Syracuse University Press.
- Libura, M., Władysiuk, M., Roszewska, K. (2018). Zapobiec społecznej katastrofie. Systemowy wymiar protestu opiekunów i osób niepełnosprawnych. Klub Jagielloński. Pobrane z: <https://klubjagiellonski.pl/2018/06/23/zapobiec-spoleszcznej-katastrofie-systemowywymiar-protestu-opiekunow-i-osob-niepelnosprawnych/> [dostęp: 8.06.2021].
- Lightfoot, E., LaLiberte, T. (2011). Parental supports for parents with intellectual and developmental disabilities. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 49(5), 388-391. <https://doi.org/10.1352/1934-9556-49.5.388>
- Lincoln, Y.S., Guba, E.G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage, Newbury Park, CA, USA. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(85\)90062-8](https://doi.org/10.1016/0147-1767(85)90062-8)
- Lindyberg, I. (2012). Dorosłość z niepełnosprawnością intelektualną w podejściu biograficznym. W: D. Krzemińska, I. Lindyberg, *Wokół dorosłości z niepełnosprawnością intelektualną. Teksty rozproszone*. (s. 69-132). Kraków: Impuls.
- Lister, R. 2003. *Citizenship: Feminist Perspectives*. New York: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-0-230-80253-7>
- Livneh, H., Parker, R.M. (2005). Psychological adaptation to disability: perspectives from chaos and complexity theory. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 49(1), 17-28. <https://doi.org/10.1177/00343552050490010301>
- Lizoń-Szłapowska, D. (2009). Wybrane aspekty seksualności i macierzyństwa kobiet z niepełnosprawnością intelektualną w świetle badań własnych. W: T. Żółkowska, L. Konopska (red.), *W kręgu niepełnosprawności - teoretyczne i praktyczne aspekty poszukiwań w pedagogice specjalnej, t. V* (s. 543-550). Szczecin: Wydawnictwo Print Group Daniel Krzanowski.
- Lizoń-Szłapowska, D. (2011). Functioning in motherly and fatherly roles of disabled people. W: B. Ostapiuk, K. Żółkowska, T. Żółkowska (red.), *Facets of the disability* (s. 219-240). Szczecin: Uniwersytet Szczeciński.
- Lizoń-Szłapowska, D. (2012). Gotowość do małżeństwa i rodzicielstwa. W: R. Kijak (red.), *Niepełnosprawność w zwierciadle dorosłości*. Kraków: Impuls.

- Llewellyn, G. (1995). Relationships and social support: Views of parents with mental retardation/intellectual disability. *Mental Retardation*, 33(6), 349-363.
- Llewellyn, G., Gustavsson, A. (2010). Understanding community in the lives of parents with intellectual disabilities. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with intellectual disabilities: Past, present and futures* (s. 79-94). Australia: John Wiley.
<https://doi.org/10.1002/9780470660393>
- Llewellyn, G., Hindmarsh, G. (2015). Parents with intellectual disability in a population context. *Current developmental disorders reports*, 2(2), 119-126. <https://doi.org/10.1007/s40474-015-0042-x>
- Llewellyn, A., Hogan K. (2000). The use and abuse of models of disability. *Disability and Society*, 1(15), 157-165. <https://doi.org/10.1080/09687590025829>
- Llewellyn, G., McConnell, D. (2002). Mothers with learning difficulties and their support networks. *Journal of Intellectual Disability Research*, 46(1), 17-34. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2788.2002.00347.x>
- Llewellyn, G., McConnell, D. (2005). You have to prove yourself all the time: People with learning disabilities as parents. W: G. Grant, P. Goward, M. Richardson, P. Ramcharan (eds), *Learning disability: A life cycle approach to valuing people* (s. 441-467). Berkshire, UK: Open University Press.
- Llewellyn, G., McConnell, D. (2010). Looking back on their own upbringing. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with Intellectual Disabilities: Past, Present, Futures*. (s. 33-47). Chichester: A John Wiley & Sons Ltd.
<https://doi.org/10.1002/9780470660393.ch2>
- Llewellyn, G., McConnell, D., Cant, R., Westbrook, M. (1999). Support network of mothers with an intellectual disability: An exploratory study. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 24(1), 7-26. <https://doi.org/10.1080/13668259900033851>
- Llewellyn, G., Traustadottir, R., McConnell, D., Sigurjonsdottir, H. (2010) Introduction. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with Intellectual Disabilities: Past, Present, Futures*. (s. 1-15). Chichester: A John Wiley & Sons Ltd.
- Lloyd, M. (1992). Does she boil eggs? Towards a feminist model of disability. *Disability, Handicap & Society*, 7(3), 207-221.
<https://doi.org/10.1080/02674649266780231>
- Lloyd, M. (2001). The politics of disability and feminism: Discord or synthesis? *Sociology*, 35(3), 715-723. <https://doi.org/10.1177/S0038038501000360>
- Loebel, W., Nowak-Lipińska, K. (1997). Między zagrożeniem a wyzwaniem. Paradygmat zignorowany w wychowaniu osób niepełnosprawnych. *Edukacja i Dialog*, 7. Pobrane z:
http://edukacjaidialog.pl/archiwum/1997,95/wrzesien,131/miedzy_zagrozeniem_a_wyzwaniem_para_dygmat_zignorowany_w_wychowaniu_osob_niepelnosprawnych,626.html [dostęp: 8.06.2021].
- Longmore, P.K. (2003). *Why I burned my book and other essays on disability*. Philadelphia: Temple University Press.
- Luckasson, R., Borthwick-Duffy, S., Buntinx, W.H.E., Coulter, D.L., Craig, E.M., Reeve, A., Shalock, R.L., Snell, M.E., Spitalnik, D.M., Sprent, S., Tasse, M.J. (2002). *Mental retardation: definition, classification and systems of support* (10th ed.). Washington, DC: American Association on Mental Retardation.
- Łaś, H. (2002). Postawy młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz z normą intelektualną wobec małżeństwa i rodziny. W: W. Dykciak, C. Kosakowski, J. Kuczyńska-Kwapisz (red.),

Pedagogika specjalna szansą na realizację potrzeb osób z odchyleniami od normy (s. 365-371). Olsztyn-Poznań-Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Łaś, H. (2004). Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną - implikacje do systemu wsparcia społecznego i edukacyjnego. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Człowiek z niepełnosprawnością intelektualną. Wybrane problemy osobowości, rodzin i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. T. II (s. 13-26). Kraków: Impuls.

Łukow, P. (2013). Zgoda na świadczenie zdrowotne i autonomia pacjenta. W: J. Rożyńska, W. Chańska (red.), Bioetyka (s. 73-84). Warszawa: Wolters Kluwer SA.

Łukow, P. (2013a). Granice autonomii pacjenta. W: J. Rożyńska, W. Chańska (red.), Bioetyka (s. 85-95). Warszawa: Wolters Kluwer SA.

Łukow, P., Rożyńska, J. (2016). Respect for Autonomy. W: H. Ten Have (ed.), Encyclopedia of Global Bioethics. Dordrecht: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-09483-0_380

Maciejewska-Mroczek, E., Reimann, M. (2016). Jak zgadzają i nie zgadzają się dzieci. O (nie)równowadze sił i świadomej zgodzie w badaniach z dziećmi. Przegląd Socjologii Jakościowej, 12, 42-55.

Maciejewska-Mroczek, E. (2018). Badanie grupowe z udziałem dzieci. Aspekty etyczne i praktyczne. W: M. Radkowska-Walkowicz, M. Reimann (red.), Dzieci i zdrowie. Wstęp do childhood studies. (s. 35-60). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Maciejewska-Mroczek, E., Radkowska-Walkowicz, M, Reimann, M. (2019). Zespół Turnera: głosy i doświadczenia. Warszawa Oficyna Naukowa.

Mackenzie, C., Stoljar, N. (2000). Introduction: autonomy refigured. W: C. MacKenzie, N. Stoljar (eds), Relational autonomy: feminist perspectives on autonomy, agency, and the social self (s. 3-34). New York: Oxford University Press.

Mahoney, A., Poling, A. (2011). Sexual Abuse Prevention for People with Severe Developmental Disabilities. Journal of Developmental and Physical Disabilities, 23(4), 369-376. <https://doi.org/10.1007/s10882-011-9244-2>

Majewski, T. (2006). Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych. Warszawa: Dział Wydawnictw Krajowej Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej.

Malacrida, C. (2007). Negotiating the dependency/nurturance tightrope: Dilemmas of motherhood and disability. Canadian Review of Sociology, 44(4), 469-493. <https://doi.org/10.1111/j.1755-618X.2007.tb01353.x>

Malacrida, C. (2009). Performing motherhood in a disablist world: Dilemmas of motherhood, femininity and disability. International Journal of Qualitative Studies in Education, 22(1), 99-117. <https://doi.org/10.1080/09518390802581927>

Malacrida, C. (2012). Mothers with disabilities: implications for theory and practice. W: N. Watson, A., Roulstone, C. Thomas (eds), The Routledge Handbook of Disability Studies (s. 398-409). Abingdon, UK: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203144114-39>

Marchetti, A.G., McCartney, J. R. (1990). Abuse of persons with mental retardation: Characteristics of the abused, the abusers, and the informers. Mental Retardation, 28(6), 367-371.

- Marciniak, J. (1975). Treść i sprawowanie opieki nad małoletnim. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze.
- Marciniak-Madejska, N. (2010). Mieszkalnictwo wspomagane dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1(14), 92-112.
- Materny, K. (2003). Wizja rodziny i koncepcje małżeństwa młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. W: K. Rzedzicka, A. Kobyłańska (red.), *Dorosłość, niepełnosprawność, czas współczesny. Na pograniczu pedagogiki specjalnej* (s. 50-51). Kraków: Impuls.
- Matthews, G.F. (1983). *Voices from the shadows: Women with disabilities speak out*. Ontario, Canada: Women's Educational Press.
- Maulik, P.K., Mascarenhas, M.N., Mathers, C.D., Dua, T., Saxena, S. (2011). Prevalence of intellectual disability: a meta-analysis of population-based studies. *Research in Developmental Disabilities*, 32(2), 419-436. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2010.12.018>
- May, D., Simpson, M. (2003). The Parent Trap: marriage, parenthood and adulthood for people with intellectual disabilities. *Critical Social Policy*, 23(1), 25-43. <https://doi.org/10.1177/026101830302300102>
- Mayes, R., (2005). *Becoming a mother: the experiences of women with intellectual disabilities*. Unpublished Doctoral Dissertation. Sydney: University of Sydney.
- Mayes, R., Llewellyn, G. (2009). What happens to parents with intellectual disability following removal of their child in child protection proceedings? *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 34(1), 92-95. <https://doi.org/10.1080/13668250802688348>
- Mayes, R., Llewellyn, G., McConnell, D. (2006). Misconception: the experience of pregnancy for women with intellectual disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 8, 120-131. <https://doi.org/10.1080/15017410600774178>
- Mayes, R., Llewellyn, G., McConnell, D. (2011). 'That's who I choose to be': the mother identity for women with intellectual disabilities. *Women's Studies International Forum*, 34(2), 112-120. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2010.11.001>
- Mayes, R., Sigurjonsdottir, H.B. (2010). Becoming a mother - becoming a father. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), *Parents with Intellectual Disabilities. Past, Present, Futures* (s. 17-31). West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Mazur, J. (2005). Wpływ kontaktu z rodziną na funkcjonowanie osadzonego w warunkach izolacji. Realizacja funkcji rodzinnych - próba opisu. W: Świtka J., Kuć M., Niewiadomska I. (red.), *Osobowość przestępcy a proces resocjalizacji* (s. 189-201). Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Mazurkiewicz, B., Dmoch-Gajzlerska, E. (2012). Poród i macierzyństwo. W: R. Kijak (red.), *Niepełnosprawność w zwierciadle dorosłości* (s. 217-232). Kraków: Impuls.
- McCabe, M.P., Cummins R.A. (1996). The sexual knowledge, experience, feelings and needs of people with mild intellectual disability. *Educational and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 31(1), 13-21.
- McCabe, M.P., Schreck, A. (1992). Before sex education: an evaluation of the sexual knowledge, experience, feelings and needs of people with mild intellectual disabilities. *Australia and New Zealand Journal of Developmental Disabilities*, 18(2), 75-82. <https://doi.org/10.1080/07263869200034831>

McCall, L. (2005). The complexity of intersectionality. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 30(3), 1771-1800. <https://doi.org/10.1086/426800>

McCarthy, M. (1999). *Sexuality and women with learning disabilities*. Jessica Kingsley Publishers, London.

McCarthy, M. (2009). 'I have the jab so I can't be blamed for getting pregnant': Contraception and women with learning disabilities. *Women's Studies International Forum*, 32(3), 198-208. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2009.05.003>

McCarthy, M. (2014). Women with intellectual disability: Their sexual lives in the 21st century. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 39(2), 124-131. <https://doi.org/10.3109/13668250.2014.894963>

McCarthy, M., Thompson, D. (1997). A prevalence study of sexual abuse of adults with intellectual disabilities referred for sex education. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 10(2), 105-124. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.1997.tb00012.x>

McConkey, R. (2007). Variations in the social inclusion of people with intellectual disabilities in supported living schemes and residential settings. *Journal of Intellectual Disability Research*, 51(3), 207-217. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2006.00858.x>

McConnell, D. (2008). Parents labeled with intellectual disability: Position of the IASSID SIRG on parents and parenting with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21(4), 296-307. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00435.x>

McConnell, D., Llewellyn, G. (1998). Parental disability and the threat of child removal. *Family Matters*, 51(4), 33-36.

McConnell, D., Llewellyn, G. (2002). Stereotypes, parents with intellectual disability and child protection. *Journal of Social Welfare and Family Law*, 24(3), 297-317. <https://doi.org/10.1080/09649060210161294>

McConnell, D., Llewellyn, G. (2010). Building systems capacity to support parents with ID in Australia. 3rd European International Association of Scientific Study of Intellectual Disability (IASSID) "Integrating Biomedical and Psycho-Social-Educational Perspectives". Italy: International Association of Scientific Study of Intellectual Disability (IASSID).

McConnell, D., Mayes, R., Llewellyn, G. (2008a). Pre-partum distress in women with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 33(2), 177-183. <https://doi.org/10.1080/13668250802007903>

McConnell, D., Mayes, R., Llewellyn, G. (2008b). Women with intellectual disability at risk of adverse pregnancy and birth outcomes. *Journal of Intellectual Disability Research*, 52(6), 529-535. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2008.01061.x>

McConnell, D., Matthews, J., Llewellyn, R., Hinmarsh, G. (2008). "Healthy start". A National Strategy for Parents with Intellectual Disabilities and Their Children. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 5(3), 194-202. <https://doi.org/10.1111/j.1741-1130.2008.00173.x>

McGarry, A., Stenfert, K.B., Cox, R. (2015). How do women with an intellectual disability experience the support of a doula during their pregnancy, childbirth and after the birth of their child? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 29(1), 21-33. <https://doi.org/10.1111/jar.12155>

McGaw, S., Candy, S. (2010). Supported decision making for women with intellectual disabilities. W: G. Llewellyn, R. Traustadottir, D. McConnell, H.B. Sigurjonsdottir (eds), Parents with Intellectual Disabilities. Past, Present, Futures (s. 137-154). West Sussex: Wiley-Blackwell.

<https://doi.org/10.1002/9780470660393.ch9>

McGaw, S., Shaw, T., Beckley, K. (2007). Prevalence of psychopathology across a service population of parents with intellectual disabilities and their children. Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities, 4(1), 11-22. <https://doi.org/10.1111/j.1741-1130.2006.00093.x>

McGraw, L., Walker, A. (2007). Meanings of Sisterhood and Developmental Disability: Narratives from White Nondisabled Sisters. Journal of Family Issues, 28(4), 474-500.

<https://doi.org/10.1177/0192513X06297312>

McIlroy, G., Storbeck, C. (2011). Development of Deaf Identity: An Ethnographic Study. Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 16(4), 494-511. <https://doi.org/10.1093/deafed/enr017>

McIntyre, G., Stewart, A. (2011). For the record: the lived experience of parents with a learning disability - a pilot study examining the Scottish perspective. British Journal of Learning Disabilities, 40(1), 5-14. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2010.00669.x>

McRuer, R. (2006). Crip Theory: Cultural Signs of Queerness and Disability. New York, London: New York University Press.

McRuer, R. (2013). Compulsory able-bodiedness and queer/disabled experience. W: L.J. Davis The Disability Studies Reader (s. 88-99). London: Routledge.

McVilly, K.R., Dalton, A.J. (2006). Commentary on Iacono (2006): Ethical challenges and complexities of including people with intellectual disability as participants in research. Journal of Intellectual and Developmental Disability, 31(3), 186-188. <https://doi.org/10.1080/13668250600876426>

Meekosha, H. (2004). Drifting down the gulf stream: navigating the cultures of disability studies. Disability & Society, 19(7), 721-733. <https://doi.org/10.1080/0968759042000284204>

Meekosha, H. (2011). Decolonising disability: thinking and acting globally. Disability & Society, 26(6), 667-682. <https://doi.org/10.1080/09687599.2011.602860>

Meekosha, H., Shuttleworth, R. (2009). What's so 'critical' about critical disability studies? Australian Journal of Human Rights, 15(1), 47-76. <https://doi.org/10.1080/1323238X.2009.11910861>

Mejnartowicz, D. (1995). Rozwój seksualny, emocjonalny i społeczny młodzieży z zespołem Downa. Problemy Rodziny, 5, 13-17.

Mejnartowicz, D. (2002). Seksualność osób z zespołem Downa. W: J. Graban (red.), Wieczne dzieci czy dorośli. Problem seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną (s. 5-28). Warszawa: Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa Bardziej Kochani.

Meppelder, M., Hodes, M., Kef, S., Schuengel, C. (2014). Parents with intellectual disabilities seeking professional parenting support: The role of working alliance, stress and informal support. Child Abuse & Neglect, 38(9), 1478-1486. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.04.006>

Mendez, J.E. (2013). Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. Geneva: Human Rights Council.

Meyers, D. (1999). Feminist perspectives on the self. Stanford encyclopedia of philosophy. Pobrane z: <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-self/> [dostęp: 8.06.2021].

Michalczak, K., Olasik, M., Stasińska, A. (2013). Nienormatywne praktyki rodzinne. *InterAlia. A Journal of Queer Studies*, 8, 4-8. <https://doi.org/10.51897/interalia/MRXG4738>

Mickelson, P. (1947). The feebleminded parent: a study of 90 family cases; an attempt to isolate those factors associated with their successful or unsuccessful parenthood. *American Journal of Mental Deficiency*, 51, 644-653.

Migalska, A., Krol, A. (2012). Diagnoza i dobre praktyki dotyczące polityk włączania do głównego nurtu życia społecznego kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami. *Doświadczenia międzynarodowe*. Pobrane z: <http://www.academia.edu/2952691/Diagnozaidobrepraktykidotyczacepolitykwlaczaniadoglownegonurruzyciaspolecznegokobietidziewczatzniepelnosprawnosciamidowodzeniamiedzynarodowe> [dostęp: 8.06.2021].

Mikrut, A. (2009). Podmiotowość jako paradygmat pedagogiki specjalnej. W: M. Bielska-Łach (red.), *Pedagogika specjalna. Różne poszukiwania - wspólna misja* (s. 152-164). Warszawa: APS.

Mikrut, A. (2010). O integracji społecznej osób z niepełnosprawnością w kontekście podmiotowości człowieka. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 4, 122-134.

Mikrut, A. (2013). O prawie osób z niepełnosprawnością intelektualną do przeżywania i wyrażania swojej seksualności: między ideą, deklaracjami a rzeczywistością. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 9, 57-71.

Mikrut, A. (2016). Małżeństwo i rodzicielstwo osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. *Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej*, 5, 107-124.

Miles, M.B., Huberman, A.M. (2000). *Analiza danych jakościowych*. Białystok: Trans Humana.

Mill, A., Mayes, R., McConnell, D. (2010). Negotiating autonomy within the family: the experiences of young adults with intellectual disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 38(3), 194-200. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2009.00575.x>

Mindell, A. (1998). *City shadows: Psychological interventions psychiatry*. New York and London: Taylor & Francis.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, MRPiPS (2018). *Sprawozdanie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej za 2018 rok dotyczące placówek całodobowej opieki i wsparcia*. Warszawa.

Mizielińska, J. (2012). Czy macierzyństwo jest już od zawsze heteroseksualne? Próba refleksji. W: R.E. Hryciuk, E. Korolczuk (red.), *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce* (s. 235-265). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323511175.pp.235-266>

Mizielińska, J., Struzik, J., Król, A. (2017). *Różnym głosem. Rodziny z wyboru w Polsce*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Mladenov, T. (2012). Personal assistance for disabled people and the understanding of human being. *Critical Social Policy*, 32(2), 242-261. <https://doi.org/10.1177/0261018311430454>

Młodawska, A. (2012). Tradycyjna polska nagonka czy ponowoczesne neoliberalne wykluczenie? Analiza internetowego dyskursu kobiecej bezdzietności. W: R.E. Hryciuk, E. Korolczuk (red.), *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce*

(s. 97-124). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323511175.pp.97-124>

Montell, F. (1999). Focus group interviews: a new feminist method. *NWSA Journal*, 11(1), 44-71.

<https://doi.org/10.2979/NWS.1999.11.1.44>

Morgan, F. (2012). Care and inequality. A conceptual and empirical perspective on the treatment of informal care as a social risk in England, Paper for the SPA Conference "Social Policy in an Unequal World", York 2012.

Morgan, F. (2018). The treatment of informal care-related risks as social risks: an analysis of the English care policy system. *Journal of Social Policy*, 47(1), 179-196.

<https://doi.org/10.1017/S0047279417000265>

Morris, J. (1992). Personal and political: A feminist perspective on researching physical disability. *Disability, Handicap and Society*, 7(2), 157-166. <https://doi.org/10.1080/02674649266780181>

Morris, J. (1993). Feminism and disability. *Feminist Review* 43, 57-70.

<https://doi.org/10.1057/fr.1993.4>

Morris, J. (1995). Creating a space for absent voices: Disabled women's experience of receiving assistance with daily living activities. *Feminist review*, 51(1), 68-93. <https://doi.org/10.1057/fr.1995.34>

Morris, J. (1998). *Pride Against Prejudice: Transforming Attitudes to Disability*. London: Women's Press.

Morris, J. (2007). Care or empowerment? A rights perspective. *Social Policy and Public Administration*, 31(1), 54-60. <https://doi.org/10.1111/1467-9515.00037>

Morris, J. (2001). Social exclusion and young disabled people with high levels of support needs. *Critical Social Policy*, 21(2), 161-183. <https://doi.org/10.1177/026101830102100202>

Morris, J. (2011). *Rethinking disability policy*. New York: Joseph Rowntree Foundation. Morris, J. (ed.) (1989). *Able lives: Women's experience of paralysis*. London: Women's Press.

Moses, J. (1996). *Connections*. W: S. Tremain (ed.), *Pushing the limits: Disabled dykes produce culture* (s. 204-205). Toronto: Women's Press.

Mowbray, C.T., Oyserman, D., Bybee, D., MacFarlane, P. (2002). Parenting of mothers with a serious mental illness: Differential effects of diagnosis, clinical history and other mental health variables. *Social Work Journal*, 26(4), 225-241. <https://doi.org/10.1093/swr/26.4.225>

Mrugalska, K. (1995). Rodzina jako najbliższe środowisko osoby upośledzonej. *Praca Socjalna*, 1, 66-79.

Mrugalska, K. (1995). Służby i placówki. Instytucje opieki całkowitej. *Praca Socjalna*, 1, 19-37.

Mrugalska, K. (2008). Wstęp. W: A. Waszkielewicz (red.), *Polska droga do Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych ONZ* (s. 6-7). Kraków: Fundacja FIRR.

Murphy, G.H., O'Callaghan, A.L.I. (2004). Capacity of adults with intellectual disabilities to consent to sexual relationships. *Psychological Medicine*, 34(7), 1347-1357.

<https://doi.org/10.1017/S0033291704001941>

Murray, S., Powell, A. (2008). Sexual assault and adults with a disability: Enabling recognition, disclosure and a just response. *Issues*. Australian Centre for the Study of Sexual Assault, 9, 1-19.

Musielak, M. (2008). Sterylizacja ludzi ze względów eugenicznych w Stanach Zjednoczonych i w Polsce (1988-1945). Wybrane problemy. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.

Musielak, M. (2009). Pojęcie i typologia sterylizacji ludzi ze wskazań eugenicznych. W: M. Musielak (red.), Wybrane aspekty sterylizacji ludzi ze względów eugenicznych, medycznych i społecznych (s. 58-66). Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego.

Mitcherson, K.M. (2009). Disabling dreams of parenthood: the fertility industry, antidiscrimination, and parents with disabilities. *Law & Inequality*, 27, 311-364.

Myśliwczyk, I. (2019). Uznanie dorosłości człowieka z niepełnosprawnością. Studium psychopedagogiczne narracji osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębszym. Kraków: Impuls.

Neufeldt, A. (1995). Empirical dimensions of discrimination against disabled People. *Health and Human Rights*, 2(1), 174-189. <https://doi.org/10.2307/4065213>

Niedbalski, J. (2013). Życie i praca w domu pomocy społecznej. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Niedbalski, J., Raćław, M., Żuchowska-Skiba, D. (2020). W kierunku refleksyjności, inkluzyjności i różnorodności - znaczenie płci w studiach nad niepełnosprawnością. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 16(3), 6-16. <https://doi.org/10.18778/1733-8069.16.3.01>

Nirje, B. (1976). The normalization principle and its human management implications. W: R.B. Kugel, A. Shearer (eds), *Changing Pattern in Residential Services for the Mentally*

Retarded (s. 231-252). Washington DC, USA: President's Committee on Mental Retardation.

Nirje, B. (1985). The basis and logic of the normalization principle. *Australia and New Zealand Journal of Developmental Disabilities*, 11(2), 65-68. <https://doi.org/10.3109/13668258509008747>

Nirje, B. (1994). Normalization principle and its human management implications, *SRV-VRS: The International Social Role Valorization Journal*, 1(2), 19-23.

Noack, C., Schmid, H. (1996). Sexuelle gewalt gegen menschen mit geistiger behinderung - eine verleugnete realitat. W: J. Walter (ed.), *Sexualität und geistige Behinderung* (s. 13-19). Heidelberg: Edition Schindele.

Northway, R. (2008). Disability and oppression: some implications for nurses and nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 4(26), 736-743. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1997.00727.x>

Nosek, M.A., Howland, C.A. (1997). Breast and cervical cancer screening among women with physical disabilities. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation Supplement*, 5(78), 39-44. [https://doi.org/10.1016/S0003-9993\(97\)90220-3](https://doi.org/10.1016/S0003-9993(97)90220-3)

Nosek, M.A., Howland, C.A., Rintala, D.H., Young, M.E., Chanpong, M.S. (2001). National study of women with physical disabilities: Final report. *Sexuality and Disability*, 19(1), 5-39. <https://doi.org/10.1023/A:1010716820677>

Nowak-Lipińska, K. (1996). Pytania o miejsce edukacji seksualnej w systemie rehabilitacji osób z głębszym upośledzeniem umysłowym. W: W. Dykcik (red.), *Społeczeństwo wobec autonomii osób niepełnosprawnych: od diagnoz do prognoz i działań* (s. 215-224). Poznań: Wydawnictwo Eruditus.

Nowak-Lipińska, K. (1999). Kontrowersje wokół edukacji seksualnej osób z głębszym upośledzeniem umysłowym. W: H. Machel (red.), *Problemy podmiotowości człowieka w pedagogice specjalnej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Nowak-Lipińska, K. (2001). O ignorancji sfery erotycznej osób głębiej upośledzonych umysłowo. W: S. Kawula, H. Machel (red.), *Młdzież a współczesne dewiacje i patologie współczesne* (s. 101-106). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Nowak-Lipińska, K. (2003). Psychospołeczne aspekty małżeństw osób niepełnosprawnych intelektualnie z pełnosprawnymi. W: K.D. Rzedzicka, A. Kobylańska, (red.), *Dorośłość, niepełnosprawność, czas współczesny. Na pograniczach pedagogiki specjalnej* (s. 165-175). Kraków: Impuls.

Nowicka, W., Solik, A. (2003). Międzynarodowe standardy zdrowia i praw reprodukcyjnych oraz seksualnych a ich realizacja w Polsce. Warszawa: Biblioteka Pełnomocnika Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn.

Nowicki, M.A. (2006). Wokół konwencji europejskiej. Krótki komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

O'Brien, P., McConkey, R., Garcia Iriarte, E. (2014). Co-researching with people who have intellectual disabilities: Insights from a national survey. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 65-75. <https://doi.org/10.1111/jar.12074>

Obuchowska, I. (1987). Obecne i nieobecne paradygmaty w pedagogice specjalnej. *Kwartalnik Pedagogiczny*, 4, 29-33.

Obuchowska, I. (1996). O autonomii w wychowaniu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. W: W. Dykcik (red.), *Spółeczeństwo wobec autonomii osób niepełnosprawnych* (s. 15-23). Poznań: Wydawnictwo ERUDITUS.

O'Grady A., Pleasence P., Balmer N., Buck A., Genn H. (2004). Disability, social exclusion and the consequential experience of justiciable problems. *Disability & Society*, 3(19), 259-271. <https://doi.org/10.1080/0968759042000204158>

Ojrzyńska, K. (2015). Krytyczne studia nad niepełnosprawnością w polskiej humanistyce. Słow kilka o konferencji "Negotiating Space for (Dis)Ability in Drama, Theatre, Film, and Media". *Niepełnosprawność: Zagadnienia - Problemy - Rozwiązania*, 4(17), 127-137.

Olesen, V. (2013). Feminist qualitative research and grounded theory: Complexities, criticism, and opportunities. W: A. Bryant, K. Charmaz (eds), *The SAGE Handbook of Grounded Theory* (s. 417-435). Los Angeles: Sage. <https://doi.org/10.4135/9781848607941.n19>

Oliver, M. (1983). *Social Work with Disabled People*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-86058-6>

Oliver, M. (1990a). The individual and social models of disability. Referat wygłoszony na Joint Workshop of the Living Options Group i Research Unit of the Royal College of Physicians and the Research Unit of the Royal College of Physicians on People with Established Locomotor Disabilities in Hospitals. Pobrane z: <http://www.leeds.ac.uk/disability-studies/archiveuk/Oliver/in%20soc%20dis.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Oliver, M. (1990b). *The Politics of Disablement*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-20895-1>

Oliver, M. (1996). Defining impairment and disability: issues at stake. W: C. Barnes, G. Mercer (eds), Exploring the divide: illness and disability (s. 39-41). Leeds: Disability Press.

Oliver, M. (2009). Understanding Disability. From Theory to Practice. Second Edition. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-137-05492-0>

Oliver, M., Barnes, C. (2012). The new politics of disablement. London, New York: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-0-230-39244-1>

O'Neill, A.M. (2011). Average and bright children of parents with mild cognitive difficulties: the Huck Finn syndrome 20 years later. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 24(6), 566-572. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2011.00631.x>

O'Neill, O. (2002). Autonomy and trust in bioethics. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511606250>

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) (1948). Powszechna deklaracja praw człowieka (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 217 A (III) przyjęta i proklamowana w dniu 10 grudnia 1948 r.).

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) (1971). Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 20 grudnia 1971 r., 2856 (XXVI) - Deklaracja praw osób upośledzonych umysłowo.

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) (1975). Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 9 grudnia 1975 r., 3447 (XXX) - Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych.

Orsmond, G.I., Mailick Seltzer, M. (2000). Brothers and sisters of adults with mental retardation: gendered nature of the sibling relationship. American Journal on Mental Retardation, 105(6), 486-508. [https://doi.org/10.1352/0895-8017\(2000\)105<0486:BASOAW>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/0895-8017(2000)105<0486:BASOAW>2.0.CO;2)

Ortner, S.B., Whitehead, H. (1981). Introduction. Accounting for sexual meanings. W: S.B. Ortner, H. Whitehead (eds), Sexual meanings. The cultural construction of gender and sexuality (s. 1-2). Cambridge: Cambridge University Press.

Ortoleva, S. (2011). Recommendations for Action do Advance the Rights of Women and Girls with Disabilities in the United Nations System. Pobrane z: <http://www.womenenabled.org/pdfs/StephanieOrtolevaAddressingtheRightsofWomen.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Ortoleva, S., Lewis, H. (2012). Forgotten sisters - a report on violence against women with disabilities: an overview of its nature, scope, causes and consequences. Northeastern University School of Law Research Paper, 104.

Ossowski, R. (2012). Niepełnosprawność intelektualna - wprowadzenie do problematyki. W: J. Błęszyński, K. Kaczorowska-Bray (red.), Diagnoza i terapia logopedyczna osób z niepełnosprawnością intelektualną (s. 13-35). Gdańsk: Harmonia Universalis.

Ostrowska, A. (1997). Postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do osób niepełnosprawnych. W: A. Gustavsson, E. Zakrzewska-Manterys (red.), Upośledzenie w społecznym zwierciadle (s. 83-86). Warszawa: Wydawnictwo "Żak".

Ostrowska, A. (red.) (2007). O seksualności osób niepełnosprawnych. Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych.

Ostrowska, A. (2015). Niepełnosprawni w społeczeństwie 1993-2013. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Ostrowska, A., Sikorska, J., Gąciarz, B. (2001). Osoby niepełnosprawne w Polsce w latach dziewięćdziesiątych. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

Oszkinis, B. (2013). Wolność prokreacyjna - zarys problematyki. *Prawo i Medycyna*, 1-2 (50/51), 160-175.

O'Toole, C.J. (2000). The view from below: developing a knowledge base about an unknown population. *Sexuality & Disability*, 18(3), 207-224. <https://doi.org/10.1023/A:1026421916410>

O'Toole, C.J. (2002). Sex, disability and motherhood: access to sexuality for disabled mothers. *Disability Studies Quarterly*, 22(4), 81-101. <https://doi.org/10.18061/dsq.v22i4.374>

O'Toole, C.J., Doe, T. 2002. Sexuality and disabled parents with disabled children. *Sexuality & Disability*, 20(1), 89-102. <https://doi.org/10.1023/A:1015290522277>

Ostby, M., Bjorkly, S. (2011). Vignette selection for ethical reflections: a selection procedure for vignettes to investigate staff reflections on the ethical challenges in interaction with people with intellectual disabilities. *Ethics and social welfare*, 5(3). 277-295. <https://doi.org/10.1080/17496535.2010.550129>

Pallisera, M., Vila, M., Fullana, J., Diaz-Garolera, G., Puyalto, C., Valls, M.J. (2018). The role of professionals in promoting independent living: Perspectives of self-advocates and front-line managers. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(6), 1103-1112. <https://doi.org/10.1111/jar.12470>

Pamuła, N., Szarota, M., Usiekiewicz, M. (2018a). "Nic o nas bez nas". *Studia de Cultura*, 10(1), 4-11. <https://doi.org/10.24917/20837275.10.1.1>

Pamuła, N., Szarota, M., Usiekiewicz, M. (2018b). Polskie studia o niepełnosprawności. *Studia de Cultura* 10(1).

Pamuła, N. (2020). Czy adoptowałeś już niepełnosprawne dziecko?: przyczynek do analizy niepełnosprawności w dyskursie pro-choice w Polsce. *Teksty Drugie*, 2, 86-103.

Pamuła, N., Krol, A., Wołowicz, A. (2021, przyjęty do druku). Paradoxy widzialności: o związkach teorii queer i studiów o niepełnosprawności. *Teksty Drugie*.

Parchomiuk, M. (2005). Adulthood of people with intellectual disabilities- selected aspects. *Disability and Rehabilitation*, 4, 12-23.

Parchomiuk, M. (2009). Edukacja seksualna osób z niepełnosprawnością intelektualną. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 1(9), 23-35.

Parchomiuk, M. (2012). Specialists and sexuality of individuals with disability. *Sexuality & Disability*, 30(4), 407-419. <https://doi.org/10.1007/s11195-011-9249-x>

Parchomiuk, M. (2013a). Model of intellectual disability and the relationship of attitudes towards the sexuality of persons with an intellectual disability. *Sexuality & Disability*, 31(2), 125-139. <https://doi.org/10.1007/s11195-012-9285-1>

Parchomiuk, M. (2013b). Przekonania studentów kierunków medycznych na temat seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu*, 19(2), 123-129.

- Parchomiuk, M. (2014). "Nic o nas bez nas". Udział osób z niepełnosprawnością intelektualną w badaniach. *Człowiek- Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 3(25), 35-54.
<https://doi.org/10.5604/17345537.1133171>
- Parchomiuk, M. (2015). Sterylizacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: historyczne i współczesne konteksty. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1, 37-53.
- Parchomiuk, M. (2016). *Seksualność człowieka z niepełnosprawnością intelektualną*. Kraków: Impuls.
- Parchomiuk, M. (2018). Potencjał osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Implikacje dla edukacji i rehabilitacji społeczno-zawodowej. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 3(41), 5-14.
<https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.7820>
- Parker, G. (1993). *With this body: caring and disability in marriage*. Buckingham: Open University Press.
- Pascall, G., Hendej, N. (2004). Disability and transition to adulthood: the politics of parenting. *Critical Social Policy*, 24(2), 165-186. <https://doi.org/10.1177/0261018304041949>
- Passer, A., Rauh J., Chamberlain A., McGrath M., Burket R. (1984). Issues in fertility control for mentally retarded female adolescents: II. Parental attitudes toward sterilization. *Pediatrics* 73, 451-454.
- Paszkwicz, M.A. (2009). *Wybrane aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami*. Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski.
- Peckham, N.G. (2007). The vulnerability and sexual abuse of people with learning disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 35(2), 131-137. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2006.00428.x>
- Phasha, N.T., Myaka, L.D. (2014). Sexuality and sexual abuse involving teenagers with intellectual disability: Community conceptions in a rural village of KwaZulu-Natal South Africa. *Sexuality and Disability*, 32, 153-165. <https://doi.org/10.1007/s11195-014-9344-x>
- Pietrowiak, K. (2019). *Świat po omacku. Etnograficzne studium (nie)widzenia i (nie)sprawności*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Piętka-Kosinińska, K. 2012. Koszty niepełnosprawności. W: S. Golinowska (red.), *Instytucjonalne, zdrowotne i społeczne determinanty niepełnosprawności* (s. 399-432). Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.
- Pisula, E. (2008). *Dorosłość osób z niepełnosprawnością intelektualną – szanse i zagrożenia*. Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.
- Podgórska-Jachnik, D. (2009). *Pedagogika specjalna w pogoni za uciekającym podmiotem*. W: M. Bielska-Łach (red.), *Pedagogika specjalna. Różne poszukiwania - wspólna misja* (s. 165-179). Warszawa: APS.
- Podgórska-Jachnik, D. (2013). *Głusi. Emancypacje*. Łódź: Wydawnictwo Naukowe WSP.
- Podgórska-Jachnik, D. (2016). Studia nad niepełnosprawnością (Disability Studies) i ruch włączający w społeczeństwie jako konteksty edukacji włączającej. *Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych*, 22, 15-33.
- Podgórska-Jachnik, D. (2018). (Nie)pełnosprawność i (nie)samodzielność w kontekście autonomii relacyjnej. *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 32, 57-72.
<https://doi.org/10.4467/25439561.NP.18.059.10459>

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (2014). "Scenariusze zajęć dla self-adwokatów", cz. 1, Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (2017). "Scenariusze zajęć dla self-adwokatów", cz. 2, Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (2012). Nie piszcie nic dla nas bez nas! Angażowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną w opracowywanie tekstów łatwych do czytania. Inclusion Europe, Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (2014). Raport podsumowujący realizację projektu pn. "Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie". Pobrane z:

<http://www.centrumdzwoni.pl/sites/default/files/dokumenty/materialy/RaportpodsumowujacychdzialalnoscCentrumDZWONIwlok.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Powers, L.E., Turner, A., Ellison, R., Matuszewski, J. (2001). A multi-component intervention to promote adolescent self-determination. *Journal of Rehabilitation*, 67(4), 13-19.

Prilleltensky, O. (2003). A Ramp to Motherhood: The Experiences of Mothers with Physical Disabilities. *Sexuality & Disability*, 21(1), 21-47. <https://doi.org/10.1023/A:1023558808891>

Prilleltensky, O. (2004a). *Motherhood and disability: Children and choices*. New York: Palgrave. <https://doi.org/10.1057/9780230512764>

Prilleltensky, O. (2004b). My child is not my career: Mothers with physical disabilities and the well-being of children. *Disability & Society*, 19(3), 209-223.

Priestley, M. (2000). Adults only: disability, social policy and the life course. *Journal of Social Policy*, 29(3), 421-439.

<https://doi.org/10.1017/S0047279400005985>

Pudzianowska, D. (2014). *Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

Pużyński, S., Wciórka, J. (red.) (2000). *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Badawcze kryteria diagnostyczne*. Kraków: Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne VESALIUS.

Racino, A. (1999). *Policy, program evaluation and research in disability*. New York: The Haworth Press.

Raśław, M. (2018). Rodzice, instytucje, organizacje: czy potrzeby jednostek wytworzą inteligentne usługi społeczne? W: D. Wiszejko-Wierzbińska, M. Raśław, A. Wołowicz-Ruszkowska (red.), *Byliśmy jak z kosmosu. Między (nie)wydolnością środowiska a potrzebami rodziców z niepełnosprawnościami* (s. 69-94). Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

Radkowska-Walkowicz, M. (2012). The creation of "monsters". The discourse of opposition to in vitro fertilization in Poland. *Reproductive Health Matters*, 20(40), 17-47. [https://doi.org/10.1016/S0968-8080\(12\)40647-4](https://doi.org/10.1016/S0968-8080(12)40647-4)

Radomski, D., Jarząbek-Bielecka, G., Sowińska-Przepiera, E., Milewczyk, P. (2010). Problem opieki ginekologicznej nad dziewczętami i kobietami niepełnosprawnymi. *Ginekologia Praktyczna*, 2(105), 36-42.

- Ramik-Mażewska, I. (2008). Od izonomii w stronę alienacji - sytuacja rodzinna dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: A. Klinik (red.), W stronę podmiotowości osób niepełnosprawnych, t. IV (s. 77-86). Kraków: Impuls.
- Randolph, R. (2003). Information packet: Parents with mental retardation and their parents. New York: Hunter College, School Social Work.
- Reimann, M. (2019a). O (nie)zwykłym życiu z niepełnosprawnością. Esej autoetnograficzny. W: E. Maciejewska-Mroczek, M. Radkowska-Walkowicz, M. Reimann (red.), Zespół Turnera. Głosy i doświadczenia (s. 222-233). Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Reimann, M. (2019b). Nie przywitam się z państwem na ulicy. Szkic o doświadczeniu niepełnosprawności. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne.
- Reinders, H.S. (2008). Persons with disabilities as parents: what is the problem? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21, 308-314. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00445.x>
- Reinharz, S., Davidman, L. (1992). *Feminist methods in social research*. Oxford University Press.
- Rembis, M.A. (2010). Beyond the binary: rethinking the social model of disabled sexuality. *Sexuality and Disability*, 28(1), 51-60. <https://doi.org/10.1007/s11195-009-9133-0>
- Rembis, M., Pamuła, N. (2016). Disability studies: a view from the humanities. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 1(31), 5-23. <https://doi.org/10.5604/17345537.1209242>
- Reynolds, F., Stanistreet, D., Elton, P. (2008). Women with learning disabilities and access to cervical screening: Retrospective cohort study using case control methods. *BMC Public Health*, 8, 1-7. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-8-30>
- Rice, C., Harrison, E., Friedman, M. (2019). Doing Justice to Intersectionality in Research. *Cultural Studies ↔ Critical Methodologies*, 19(6), 409-420. <https://doi.org/10.1177/1532708619829779>
- Rich, A. (2000). *Zrodzone z kobiety. Macierzyństwo jako doświadczenie i instytucja*. Warszawa: Wydawnictwo Sic!
- Riches, T.N., O'Brien, P., The CDS Inclusive Research Network (2020). Can we publish inclusive research inclusively? Researchers with intellectual disabilities interview authors of inclusive studies. *British Journal of Learning Disabilities*, 48(4), 1-9. <https://doi.org/10.1111/bld.12324>
- Riviere-Zijdel, L. (2007). Facing Multiple Discrimination - Being a Woman with a Disability. W: L.C.P. Bueno (ed.), *Recognising the right of girls and women with disabilities* (s. 23-38). Madrid: Comite espanol de representantes de personas con discapacidad (CERMI).
- Robey, K.L., Beckley, L., Kirschner, M. (2006). Implicit infantilizing attitudes about disability. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 18(4), 441-453. <https://doi.org/10.1007/s10882-006-9027-3>
- Ronai, C.R. (1997). On loving and hating my mentally retarded mother. *Mental Retardation*, 35(6), 417-432. [https://doi.org/10.1352/0047-6765\(1997\)035<0417:OLAHMM>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/0047-6765(1997)035<0417:OLAHMM>2.0.CO;2)
- Rose, J., Malik, K., Hirata, E., Roughan, H., Aston, K., Larkin, M. (2019). Is it possible to use interpretative phenomenological analysis in research with people who have intellectual disabilities? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 32(5), 1007-1017. <https://doi.org/10.1111/jar.12605>

Ross, L.J., Solinger, R. (2017). Reproductive justice. An introduction. Oakland, California: University of California Press.

Rossi, A.S., Rossi, P.H. (1990). Of human bonding. New York: Aldine de Gruyter.

Roulstone, A., Prideaux, S. (2012). Understanding disability policy, Understanding welfare. Bristol: Policy Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1t8939t>

Rowell, A.C., Clare, I.C.H., Murphy, G.H. (2013). The psychological impact of abuse on men and women with severe intellectual disabilities. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 26(4), 257-270. <https://doi.org/10.1111/jar.12016>

Rożyńska, J. (2007). Chcemy mieć niesłyszące dziecko - krytyczna analiza decyzji prokreacyjnej Sharon Duchesneau i Candy McCullough. Postępy Rehabilitacji, 4, 19-26.

Rożyńska, J. (2008). Od zygoty do osoby. Potencjalność, identyczność i przerywanie ciąży. Gdańsk: Słowo/obraz terytoria.

Rożyńska, J. (2016). Rozwój i ochrona praw reprodukcyjnych jako praw człowieka. W: B. Namysłowska-Gabrysiak, K. Syroka-Marczewska, A. Walczak-Żochowska (red.), Prawo wobec problemów społecznych. Księga Jubileuszowa Profesor Eleonory Zielińskiej (s. 801-812). Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.

Rubin, A., Babbie, E. (2010). Essential research methods for social works. Belmont, CA: Brooks/Cole.

Rudnicki, S. (2014). Niepełnosprawność i złożoność. Studia Socjologiczne, 2(213), 43-61.

Rurangirwa, J., Van Naarden Braun, K., Schendel, D., Yeargin-Allsopp, M. (2006). Healthy behaviors and lifestyles in young adults with a history of developmental disabilities. Research in Developmental Disabilities, 27(4), 381-399. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2005.01.003>

Rurka, A., Hardy, G., Defays, C. (2012). Proszę, nie pomagaj mi! Pracownik socjalny w sytuacji paradoksu pomocy narzuconej. Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych.

Ryan, S., Runswick-Cole, K. (2008). Repositioning Mothers: Mothers, Disabled Children and Disability Studies. Disability & Society, 23(3), 199-210. <https://doi.org/10.1080/09687590801953937>

Rymsza, M. (red.) (2001). Samotne macierzyństwo i polityka społeczna. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.

Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) (2015). Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich. Warszawa.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2007). Komunikacja. Edukacja. Społeczeństwo. Kraków: Impuls.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2009a). Niepełnosprawność i świat społeczny. Szkice metodologiczne. Kraków: Impuls.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2009b). Pedagogika specjalna - rozważania na marginesie studiów kulturowych. W: T. Żółkowska, I. Ramik-Mażewska (red.), Wielowymiarowość edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Pedagogika specjalna - aktualne osiągnięcia i wyzwania. T.4 (s. 89-95). Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2011). Niepełnosprawność i pedagogika. Pytanie o podmiot a kwestia tożsamości i zmiany paradygmatycznej dyscypliny. Studia z Teorii Wychowania, 2(2), 267-283.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2012). Niepełnosprawność w perspektywie kulturowej: źródła zmian w obszarze konstruowania pola zainteresowań pedagogiki specjalnej. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 2, 7-21.

Rzeźnicka-Krupa, J. (2019). *Społeczne ontologie niepełnosprawności: ciało, tożsamość, performatywność*. Kraków: Impuls.

Salvador-Carulla, L., Bertelli, M. (2007). 'Mental retardation' or 'intellectual disability': time for a conceptual change. *Psychopathology*, 41(1), 10-16. <https://doi.org/10.1159/000109950>

Salvador-Carulla, L., Reed, G.M, Vaez-Azizi L.M., Cooper, S.-A., Martinez-Leal, R., Bertelli, M., Adnams, C., Cooray, S., Deb, S., Girimaj, S.C., Katz G., Kwok, H., Luckasson, R., Simeonsson, R., Walsh C., Munir, K., Saxena, S. (2011). Intellectual developmental disorders: towards a new name, definition and framework for "mental retardation"/"intellectual disability" in ICD-11. *World Psychiatry*, 10, 175-180. <https://doi.org/10.1002/j.2051-5545.2011.tb00045.x>

Saxonberg, S., Sirovatka, T. (2006). Failing Family Policy in Post-Communist Central Europe. *Journal of Comparative Policy Analysis Research and Practice*, 8(2), 185-202. <https://doi.org/10.1080/13876980600682089>

Scaer, C., (2001). *The body bears the burden. Trauma, dissociation and disease*. New York--London-Oxford: The Haworth Medical Press.

Scally, B. (1973). Marriage and mental handicap: some observations in Northern Ireland. W: F. de la Cruz, G. LaVeck (red.), *Human sexuality and the mentally retarded* (s. 169-185). New York: Brunner/Mazel.

Schalock, R.L., Borthwick-Duffy, S., Bradley, V., Buntinx, W.H.E., Coulter, D.L., Craig, E.M. (2010). *Intellectual disability: Definition, classification, and system of supports* (wyd. 11). Washington, DC: American Association on Intellectual and Developmental Disabilities.

Schalock, R.L., Luckasson, R., Shogren, K.A. (2007). Perspectives. The renaming of mental retardation: Understanding the change to the term intellectual disability. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 45(2), 116-124. [https://doi.org/10.1352/1934-9556\(2007\)45\[116:TROMRU\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/1934-9556(2007)45[116:TROMRU]2.0.CO;2)

Schütze, F. (2012). Analiza biograficzna ugruntowana empirycznie w autobiograficznym wywiadzie narracyjnym. Jak analizować autobiograficzne wywiady narracyjne. W: K. Kaźmierska (red.), *Metoda biograficzna w socjologii. Antologia tekstów* (s. 141-278). Kraków: Nomos.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (1997). Uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 13.08.1997 r. nr 50, poz. 475).

Servais, L. (2006). Sexual health care in person with intellectual disabilities. *Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 46(2), 48-56. <https://doi.org/10.1002/mrdd.20093>

Servais, L., Jacques, D., Leach, R., Conod, L., Hoyois, P., Roussaux, J.P. (2002). Contraception of women with intellectual disability: prevalence and determinants. *Journal of Intellectual Disabilities*, 46(2), 108-119. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2788.2002.00360.x>

Settersen, R.A. (2007). Passage to adulthood: linking demographic change and human development. *European Journal of Population*, 23(3-4), 251-272. <https://doi.org/10.1007/s10680-007-9132-8>

Sękowska, Z. (1998). *Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej*. Warszawa: Wydawnictwo WSPS.

- Sękowski, A., Witkowska, B. (2002). W kierunku typologii uwarunkowań postaw wobec osób niepełnosprawnych. *Roczniki Psychologiczne*, 5, 129-144.
- Shah, R., Baji, S., Kalgutkar, S. (2005). Attitudes about medical abortion among Indian women. *Gynecology & Obstetrics*, 89(1), 69-70. <https://doi.org/10.1016/j.ijgo.2004.12.036>
- Shah, S., Priestley, M. (2011). *Disability and social change: private lives and public policies*. Bristol: Policy Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt9qgt0j>
- Shakespeare, T. (1993). Disabled people's self-organization: a new social movement. *Disability, Handicap and Society*, 8(3), 249-264. <https://doi.org/10.1080/02674649366780261>
- Shakespeare, T. (2006). *Disability rights and wrongs*. London: Taylor and Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9780203640098>
- Shakespeare, T. (2010). The Social Model of Disability. W: L.J. Davis (ed.), *The Disability Studies Reader* (s. 266-273). New York: Routledge.
- Shakespeare, T., Gillespie-Sells, K., Davies, D. (1996). *The Sexual Politics of Disability: Untold Desires*. London: Cassell.
- Sheerin, F., Keenan, P.M., Lawler, D. (2013). Mothers with intellectual disabilities: interactions with children and family services in Ireland. *British Journal of Learning Disabilities*, 41(3), 189-196. <https://doi.org/10.1111/bld.12034>
- Sheldon, A. (2004). Women and Disability. W: J. Swain, S. French, C. Barnes, C. Thomas (eds), *Disabling Barriers, Enabling Environments*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Ltd.
- Shewan, L., Crawley, R., McKenzie, K., Quayle, E. (2012). A qualitative exploration of the identities of parents with a learning disability. *British Journal of Learning Disabilities*, 42(1), 17-24. <https://doi.org/10.1111/bld.12005>
- Shields, S.A. (2008). Gender: An intersectionality perspective. *Sex Roles*, 59(5-6), 301-312. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9501-8>
- Sigurjonsdottir, H.B., Rice, J.G. (2016). Stigmatic representation of intellectual disability and termination of parental custody rights. W: K. Scior, S. Werner, *Intellectual disability and stigma* (s. 77-90). London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/978-1-137-52499-7_6
- Sigurjonsdottir, H.B., Rice, J.G. (2017). 'Framed': terminating the parenting rights of parents with intellectual disability in Iceland. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 30(3), 543-552. <https://doi.org/10.1111/jar.12301>
- Sijko, K. (2010). Niepełnosprawność prawna i biologiczna: implikacje podziału dla wyników badania sondażowego. *Polityka Społeczna*, 1, 17-20.
- Sikora, T., Ferens, D. (2016). Introduction: let's talk about (crip) sex. *InterAlia. A Journal of Queer Studies* 10, I-IX. <https://doi.org/10.51897/interalia/AXAH1851>
- Silberman, S. (2015). *Neurotribes: The legacy of autism and how to think smarter about people who think differently*. New York: Atlantic Books.
- Silverman, D. (2007). *Interpretacja danych jakościowych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Silvers, A. (1995). Reconciling equality to difference: caring (f)or justice for people with disabilities. *Hypatia*, 10(1), 30-55. <https://doi.org/10.1111/j.1527-2001.1995.tb01352.x>

- Singer, J. (2017). *Neurodiversity. The birth of an Idea*. Wrocław: Amazon Fulfillment.
- Skrzypek, M. (2011). *Perspektywa chorego w socjologii choroby przewlekłej*. Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Slany, K. (2014). Osoby niepełnosprawne w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. - wybrane aspekty. *Niepełnosprawność. Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania*, 2(11), 44-62.
- Smart, J.F. (2009). The Power of Models of Disability. *Journal of Rehabilitation*, 2(75), 3-11.
- Smithson, J. (2008). Focus Groups, W: P. Alasuutari, L. Bickman, J. Brannen (eds), *The Sage Handbook of Social Research Methods* (s. 357-370). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Ltd.
<https://doi.org/10.4135/9781446212165.n21>
- Smyczyński, T. (1997). *Prawo rodzinne i opiekuńcze*. Warszawa: CH Beck.
- Sobolewski, P. (2015). Komentarz do art. 78 k.c. W: K. Osajda (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Legalis.
- Sobsey, D. (1994a). *Violence and abuse in the lives of people with disabilities: the end of silent acceptance*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Sobsey, D. (1994b). Sexual abuse in the lives of people with learning disabilities. *NAPSAC Bulletin*, 10, 3-7.
- Sobsey, D., Doe, T. (1991). Patterns of sexual abuse and assault. *Sexuality & Disability*, 9(3), 243-259.
<https://doi.org/10.1007/BF01102395>
- Solinger, R. (2013). *Reproductive politics. What everyone needs to know*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/wentk/9780199811403.001.0001>
- Sorensen, D.D. (1997). *The invisible victims*. Minnesota: University of Minnesota, the College of Education & Human Development.
- Sowa, J. (1984). *Kulturowe założenia pojęcia normalności w psychiatrii*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Spółeczny Raport Alternatywny z realizacji Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w Polsce (2015). Warszawa: Fundacja KSK.
- Spriggs, M. (2002). Lesbian couple create a child who is deaf like them. *Journal of Medical Ethics*, 28(5), 283-283. <https://doi.org/10.1136/jme.28.5.283>
- Stansfield, A.J., Holland, A.J., Clare, I.C.H. (2007). The sterilization of people with intellectual disabilities in England and Wales during the period 1988 to 1999. *Journal of Intellectual Disability Research*, 51(8), 569-579. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2006.00920.x>
- Starke, M. (2011). Supporting families with parents with intellectual disability: views and experiences of professionals in the field. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 8(3), 163-171.
<https://doi.org/10.1111/j.1741-1130.2011.00306.x>
- Staśko, M., Broniarczyk, N. (2018). Kto posiada polski feminizm? *Nowy Obywatel*, 27(78), 14-23.

Stefansdottir, G.V. (2014). Sterilisation and women with intellectual disability in Iceland. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 39(2), 188-197.

<https://doi.org/10.3109/13668250.2014.899327>

Stelter, Ż. (2009). *Dorastanie osób z niepełnosprawnością intelektualną*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Stelter, Ż. (2010). Młodzi dorośli z niepełnosprawnością intelektualną: kontekst społeczny. W: A.I. Brzezińska, R. Kaczan, K. Smoczyńska (red.), *Diagnoza i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności* (s. 130-142). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Stelter, Ż. (2014). Sposób realizacji roli rodzicielskiej wobec dziecka niepełnosprawnego intelektualnie. *Polskie Forum Psychologiczne*, 19(1), 87-109.

Stenfert-Kroese, B., Hussein, H., Clifford, C., Ahmed, N. (2002). Social support networks and psychological well-being of mothers with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 15(4), 324-340. <https://doi.org/10.1046/j.1468-3148.2002.00128.x>

Stenhouse, E., Letherby, G. (2011). Mother/daughter relationships during pregnancy and the transition to motherhood of women with pre-existing diabetes: raising some issues. *Midwifery*, 27(2), 120-124.

<https://doi.org/10.1016/j.midw.2009.06.004>

Sternberg, R. (1985). *Beyond IQ: A triarchic theory of human intelligence*. Cambridge: Cambridge University Press.

Stevenson, M. (2010). Flexible and responsive research: Developing rights-based emancipatory disability research methodology in collaboration with young adults who have Down syndrome. *Australian Social Work*, 61(3), 35-50. <https://doi.org/10.1080/03124070903471041>

Stojanowska, W. (2000). *Władza rodzicielska pozamałżeńskiego i rozwiedzionego ojca. Studium socjologiczno-prawne*. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Stone, R.S., Cafferata, G.L., Sangl, J. (1987). Caregivers to the frail elderly: A national profile. *The Gerontologist*, 27(5), 616-626. <https://doi.org/10.1093/geront/27.5.616>

Stone, S. (2006). Disability, dependence, and old age: problematic constructions. *Canadian Journal on Aging*, 1(22), 59-67. <https://doi.org/10.1017/S0714980800003731>

Strnadova, I., Cumming, T.M., Knox, M., Paramenter, T. (2014). Building an inclusive research team: The importance of team building and skills training. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 13-22. <https://doi.org/10.1111/jar.12076>

<https://doi.org/10.1111/jar.12076>

Strnadova, I., Walmsley, J. (2017). Peer-reviewed articles on inclusive research: Do coresearchers with intellectual disabilities have a voice? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(1), 132-141. <https://doi.org/10.1111/jar.12378>

Susan, B., Briton, J., Grover S. (2001). *Girls and young women in Australia: Issues and Progress*. A report commissioned by the Federal Sex Discrimination Commissioner and the Disability Discrimination Commissioner. Sydney, Australia: Human Rights and Equal Opportunity Commission.

Susan, B., Briton, J., Grover, S. (2001). *The sterilization of girls and young women in Australia: Issues and progress*. Sydney, Australia: Human Rights and Equal Opportunity Commission.

Susinos, T. (2007). "Tell me in your own words": disabling barriers and social exclusion in young persons. *Disability and Society*, 2(22), 117-127. <https://doi.org/10.1080/09687590601141501>

Swain, J., French S. (2000). Towards an affirmation model of disability. *Disability & Society*, 4(15), 569-582. <https://doi.org/10.1080/09687590050058189>

Swain, P., Cameron N. (2003). 'Good enough parenting': parental disability and child protection. *Disability & Society*, 18(2), 165-177. <https://doi.org/10.1080/0968759032000052815>

Szarota, M. (2019). Niepełnosprawność, aktywizm i feminizm, czyli (feministyczne) studia o niepełnosprawności w pigułce. W: E. Maciejewska-Mroczek, M. Radkowska-Walkowicz, M. Reimann (red.), *Zespół Turnera. Głosy i doświadczenia* (s. 198-221). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Szelewa, D. (2015). Polityka rodzinna w Polsce po 1989 roku: od familializmu prywatnego do publicznego? W: R. Hryciuk, E. Korolczuk (red.), *Niebezpieczne związki. Macierzyństwo, ojcostwo i polityka* (s. 105-132). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323517177.pp.105-132>

Szelewa, D., Polakowski, M. (2008). Niepełnosprawność: krotki przegląd międzynarodowy. W: R. Bakalarczyk, P. Kubicki, M. Polakowski, D. Szelewa (red.), *Niepełnosprawność: problemy opieki* (s. 3-9). Warszawa: Friedrich-Ebert-Stiftung.

Szeroczyńska, M. (2007). Asystent osoby z niepełnosprawnością. Studium prawnoporównawcze. Warszawa: Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji.

Szeroczyńska, M. (2012). Ubezważnowolnienie i alternatywne formy pomocy w realizowaniu zdolności do czynności prawnych osób z niepełnosprawnością intelektualną w regulacjach międzynarodowych oraz w prawie obcym, na przykładzie Estonii, Niemiec, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Kanady (stanu Manitoba). W: K. Kędziora (red.), *Jeśli nie ubezwłasnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną* (s. 15-62) Warszawa: Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego.

Szeroczyńska, M., Grzejszczak, R. (2012). Ubezważnowolnienie i inne formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce - teoria i praktyka. W: K. Kędziora (red.), *Jeśli nie ubezwłasnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną* (s. 15-63). Warszawa: Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego.

Szweda-Lewandowska, Z. (2017). *Wspierający i wspierani. Opieka nad osobami starszymi*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Światowa Organizacja Zdrowia (2000). *Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych. Rewizja dziesiąta. Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*. Kraków-Warszawa: Versalius.

Świtaj, P., Wciórka, J., Grygier, P., Anczewska, M., Schaeffer, E., Tyczyński, K. (2012). Experiences of stigma and discrimination among users of mental health services in Poland. *Transcultural Psychiatry*, 49(1), 51-68. <https://doi.org/10.1177/1363461511433143>

Tarkowska, E. (1994). *Życie codzienne w domach pomocy społecznej*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Tarkowska, E. (1997). Ludzie w instytucji totalnej. W: A. Gustawson, E. Zakrzewska-Manterys (red.), *Upośledzenie w społecznym zwierciadle* (s. 121-138). Warszawa: Wydawnictwo ŻAK.

Tasse, M.J., Luckasson, R., Nygren, M. (2013). AAIDD Proposed recommendations for ICD-11 and the condition previously known as mental retardation. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 51(2), 127-131. <https://doi.org/10.1352/1934-9556-51.2.127>

Taylor, C.G., Norman, D.K., Murphy, J.M., Jellinek, M. (1991). Diagnosed intellectual and emotional impairment among parents who seriously mistreat their children: Prevalence, type, and outcome in a court sample. *Child Abuse & Neglect*, 15(4), 389-401. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(91\)90023-7](https://doi.org/10.1016/0145-2134(91)90023-7)

Taylor, Y., Hines, S., Casey, M. (2011). Introduction. W: Y. Taylor, S. Hines, M. Casey (eds), *Theorizing intersectionality and sexuality* (s. 1-12). New York: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230304093_1

Thomas, C. (1997). The baby and the bathwater: disabled women and motherhood in social context. *Sociology of Health and Illness*, 19(5), 622-643. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9566.1997.tb00423.x>

Thomas, C. (1999). *Female Forms: Experiencing and Understanding Disability*. Buckingham: Open University Press.

Tierney, E., Curtis, S., O'Brien, P. (2009). *The Inclusive Research Network: A Participatory Action Research Project*. Galway: National Federation of Voluntary Bodies. Tilley, E., Earle, S., Walmsley, J., Atkinson, D. (2012). "The silence is roaring": Sterilization, reproductive rights and women with intellectual disabilities. *Disability & Society*, 27(3), 413-426. <https://doi.org/10.1080/09687599.2012.654991>

Titchkosky, T., Michalko, R. (2012). The Body as The Problem of Individuality: A Phenomenological Disability Studies Approach. W: D. Goodley, B. Hughes, L. Davis (eds), *Disability and Social Theory: New Directions and Developments* (s. 127-142). Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137023001_8

Titkow, A. (2007). *Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Titkow, A., Duch-Krzystoszek, D. (2009). Intencje i decyzje prokreacyjne w społeczeństwie polskim a polityka przyjazna prokreacji. *Studia Demograficzne*, 1(155), 70-97.

Tomaszewska, M. (2008). *Charakter prawny decyzji o ubezwłasnowolnienie w sądowym stosowaniu prawa*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Tong, R. (2002). *Myśl feministyczna: wprowadzenie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Tossebro, J., Midjo, T., Paulsen, V., Berg, B. (2017). Prevalence, trends and custody among children of parents with intellectual disabilities in Norway. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 30(3), 533-542. <https://doi.org/10.1111/jar.12304>

Traustadottir, R., Sigurjonsdottir, H.B. (2005) Adult children of mothers with intellectual disabilities: Three life histories. W: A. Gustavsson, J. Sandrin, R. Traustadottir, J. Tossebro (eds), *Resistance, reflections and change. Nordic disability research* (s. 147-161), Sweden: Studentlitteratur.

Traustadottir, R., Sigurjonsdottir, H.B. (2008). The 'mother' behind the mother: Three generations of mothers with intellectual disabilities and their family support networks. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21(4), 331-340. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00450.x>

Tremain, S. (2005). Foucault, Governmentality, and Critical Disability Theory Today: A Genealogy of the Archive. W: S. Tremain (ed.), *Foucault and the Government of Disability* (s. 9-26). Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Tronto, J.C. (1993). *Moral boundaries: A political argument for an ethic of care*. Psychology Press.

Tuhus Dubrow, R. (2007). Designer Babies and the Pro-Choice Movement. *Dissent*, 54(3), 37-43.
<https://doi.org/10.1353/dss.2007.0043>

Turk, V., Brown, H. (1992). Sexual abuse and adults with learning disabilities. *Mental Handicap*, 20(2), 56-58. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.1992.tb00659.x>

Turk, V., Brown, H. (1993). Sexual abuse and adults with learning difficulties: results of a two-year incidence survey. *Mental Handicap*, 6(3), 193-216. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.1993.tb00053.x>

Tylewska-Nowak, B. (2005). Autonomia i tożsamość osoby niepełnosprawnej. W: A. Klinik, J. Rottermund, Z. Gajdzica (red.), *Edukacja - socjalizacja - autonomia w życiu osoby niepełnosprawnej*. Kraków: Impuls.

Tylewska-Nowak, B. (2007). Dorosłość osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną - warto się zastanowić. W: T. Żółkowska (red.), *Pedagogika specjalna - koncepcje i rzeczywistość. Konteksty pedagogiki specjalnej*. T. II (s. 343-348). Szczecin: Wydawnictwo Print Group Daniel Krzanowski.

Tylewska-Nowak, B. (2011). Wypełnianie zadań rozwojowych przez dorosłe osoby z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną. W: B. Cytowska (red.), *Dorośli z niepełnosprawnością intelektualną w labiryntach codzienności. Analiza badań - krytyka podejść - propozycje rozwiązań* (s. 17-43). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Tylewska-Nowak, B. (2013). Wybrane czynniki środowiskowe mające wpływ na postrzeganie dorosłości osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności intelektualnej. *Studia Edukacyjne*, 25, 159-169.

Union of the Physically Impaired Against Segregation (UPIAS). (1976). *Fundamental Principles of Disability*. London: Union of the Physically Impaired Against Segregation.

United Nations (1979). *Convention of the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women*, United Nations, New York, 18 December 1979. Pobrane z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm> [dostęp: 8.06.2021].

UPIAS (1976). *Fundamental principles of disability*. London: Union of Physically Impaired Against Segregation.

Urbańska, S. (2012). Naturalna troska o ciało i moralność versus profesjonalna osobowość. Konstruowanie modelu człowieka w dyskursach macierzyńskich w latach 70. (PRL) i na początku XXI wieku. W: R.E. Hryciuk, E. Korolczuk (red.), *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce* (s. 49-70). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323511175.pp.49-70>

Urbańska, S. (2015). *Matka Polka na odległość. Z doświadczeń migracyjnych robotnic 1989-2010*. Toruń: Wydawnictwo UMK.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553 art. 156.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, Dz.U. 1996 r. nr 100 poz. 459 z późn.zm.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U. 2004 r. nr 39, poz. 353.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 1997 r. nr 123 poz. 776.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, Dz.U. 2008 nr 14 poz. 92 z późn. zm.

VSO (2006). A handbook on mainstreaming disability. VSO United Kingdom & VSO Indonesia: European Commission.

Wade, C., Llewellyn G., Matthews J. (2008) Review of parent training interventions for parents with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 21(4), 351-366.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2008.00449.x>

Wade, C., Mildon, R., Matthews, J. (2007). Service delivery to parents with an intellectual disability: Family-centred or professionally-centred? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 20(2), 87-98. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2005.00297.x>

Wade, D., de Jong, B. (2000). Recent advances in rehabilitation. *Behavioral Medicine Journal*, 320(7246), 1385-1388. <https://doi.org/10.1136/bmj.320.7246.1385>

Walkup, J. (2000). Disability, health care, and public policy. *Rehabilitation Psychology*, 4(45), 409-422.
<https://doi.org/10.1037/0090-5550.45.4.409>

Walmsley, D., Johnson K. (2003). Inclusive research with people with learning disabilities: past, present and future. London, Jessica Kingsley.

Walmsley, J. (2001). Normalisation, emancipatory research and inclusive research in learning disability. *Disability & Society*, 16(2), 187-205. <https://doi.org/10.1080/09687590120035807>

Walmsley, J., Strnadova, I., Johnson, K. (2017). The added value of inclusive research. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(5), 751-759. <https://doi.org/10.1111/jar.12431>

Walsh-Gallagher, D., Sinclair, M., Conkey, R. (2011). The ambiguity of disabled women's experiences of pregnancy, childbirth and motherhood: A phenomenological understanding. *Midwifery*, 28(2), 156-162. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2011.01.003>

Wapiennik, E. (2006). Ochrona osób z niepełnosprawnością intelektualną przed dyskryminacją w zatrudnieniu. W: J. Głodkowska, A. Giryński (red.), *Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością intelektualną* (s. 87-120). Warszawa: AKAPIT.

Ward, L. (1997). Funding for charge: Translating emancipatory disability research from theory to practice. W: C. Barnes, G. Mercer (eds), *Doing Disability Research*. (s. 32-49). Leeds: The Disability Press.

Ward, L., Tarleton, B. (2007). Sinking or swimming? Supporting parents with learning disabilities and their children. *Tizard Learning Disability Review*, 12(2), 22-32.
<https://doi.org/10.1108/13595474200700014>

Waszkielewicz, A. (2008). Dostęp do świadczeń w ramach funduszy strukturalnych. W: *Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ* (s. 26-36). Kraków: Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego.

Wates, M. (2002). Disability and Adoption: How Unexamined Attitudes Discriminate against Disabled People as Parents. *Adoption & Fostering*, 26(2), 49-56. <https://doi.org/10.1177/030857590202600207>

- Watt, D. (2007). On becoming a qualitative researcher: the value of reflexivity. *Qualitative Report*, 12(1), 82-101.
- Watts, S. (2008). Access to cervical screening for women with learning disabilities. *British Journal of Nursing*, 17(8), 518-525. <https://doi.org/10.12968/bjon.2008.17.8.29205>
- Wciórka, J. (2002). *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych*. W: A. Bilikiewicz, S. Pużyński, J. Rybakowski, J. Wciórka (red.), *Psychiatria*. Wrocław: Wydawnictwo Elsevier Urban and Partner.
- Wehmeyer, M.L. (2013). *The story of intellectual disability. an evolution of meaning understanding, and public perception*. Baltimore, MD. Paul H. Brookes Publishing Co.
- Wehmeyer, M.L., Bolding, N. (2001). Enhanced self-determination of adults with intellectual disability as an outcome of moving to community-based work or living environments, *Journal of Intellectual Disability Research*, 45(5), 371-383. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2788.2001.00342.x>
- Weiber, I., TEngland, P.A., Berglund, J., Eklund, M. (2014). Social and healthcare professionals' experiences of giving support to families where the mother has an intellectual disability: Focus on children. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 11, 293-301. <https://doi.org/10.1111/jppi.12091>
- Weller, M.R. (2014). Self-perception of adults with intellectual and developmental disabilities. *Advances in Applied Sociology*, 4(1), 24-29. <https://doi.org/10.4236/aasoci.2014.41005>
- Wendell, S. (1996). *The rejected body: feminist philosophical reflections on disability*. New York: Routledge.
- Westbrook M., Legge V., Pennay M. (1993). Attitudes towards disabilities in a multi-cultural society. *Social Science and Medicine*, 5(36), 615-623. [https://doi.org/10.1016/0277-9536\(93\)90058-C](https://doi.org/10.1016/0277-9536(93)90058-C)
- Whittemore, R., Langness, L., Koegel, P. (1986). The life history approach to mental retardation. W: L.L. Langness, H.G. Levine (eds), *Culture and retardation* (s. 1-18). Dordrecht: D. Reidel Publishing Company. https://doi.org/10.1007/978-94-009-3711-6_1
- Wicks, S. (2007). Assessing the health screening choices of women with learning disabilities. *Learning Disability Practice*, 10(9), 10-15. <https://doi.org/10.7748/ldp2007.11.10.9.10.c6256>
- Wilcox, D.T. (2004). Treatment of intellectually disabled individuals who have committed sexual offences: A review of the literature. *Journal of Sexual Aggression*, 10(1), 85-100. <https://doi.org/10.1080/13552600410001670955>
- Wiliński, M. (2010a). Modele niepełnosprawności: indywidualny - funkcjonalny - społeczny. W: A.I. Brzezińska, R. Kaczan, K. Smoczyńska (red.), *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności* (s. 15-59). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Wiliński, M. (2010b). Modelowe strategie pomocy osobom z ograniczeniami sprawności: medykalizacja - usprawnianie - włączanie. W: A.I. Brzezińska, R. Kaczan, K. Smoczyńska (red.), *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności* (s. 60-95). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
- Willems, D.L., de Vries, J.N., Isarin, J., K., Reinders, S. (2007). Parenting by persons with intellectual disability: an explorative study in the Netherlands. *Journal of Intellectual Disability Research*, 51(7), 537-544. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2006.00924.x>

Williams, F., Scott, G., McKechnie, A. (2014). Sexual health services and support: The view of younger adults with intellectual disability. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 39(2), 147-156. <https://doi.org/10.3109/13668250.2014.899326>

Williams, G. (1998). The sociology of disability: towards a materialist phenomenology. W: T. Shakespeare (ed.), *Disability studies reader* (s. 234-244.). London: Cassell.

Williams, J.C. (1991). Dissolving the sameness/difference debate: A post-modern path beyond essentialism in feminist and critical race theory. *Duke Law Journal*, 296. <https://doi.org/10.2307/1372729>

Wilmowska-Pietruszyńska, A., Bilski, D. (2013). Międzynarodowa klasyfikacja funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia. *Niepełnosprawność - Zagadnienia, problemy, rozwiązania*, 2(7), 5-20.

Wiszejko-Wierzbicka, D., Raćław, M., Wołowicz-Ruszkowska, A. (red.) (2018). *Byliśmy jak z kosmosu. Między (nie)wydolnością środowiska a potrzebami rodziców z niepełnosprawnościami*. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

Witeska-Młynarczyk, A. (2018). Etyka dnia codziennego w badaniach etnograficznych z dziećmi z diagnozą ADHD. *Opis warstwowy*. W: M. Radkowska-Walkowicz, M. Reimann (red.), *Dzieci i zdrowie. Wstęp do childhoods studies* (s. 61-79). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Witeska-Młynarczyk, A. (2019). *Dziecięce doświadczenia ADHD. Etnografia spornej jednostki diagnostycznej*. Warszawa: Oficyna Naukowa.

Wlazło, M. (2015). "We własnym imieniu..." - autonomia i samorzecznictwo osób niepełnosprawnych wobec wyzwań kultury (neo)liberalnej, *Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej*, 19, 43-53.

Wlazło, M. (2016). Interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością - sprzymierzeniec czy wróg pedagogiki specjalnej? *Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych*, 23/2, 65-74.

Wojtowicz-Pomierna, A. (2010). Polityka państwa wobec osób niepełnosprawnych: dylematy systemowe. W: A.I. Brzezińska, R. Kaczan, K. Smoczyńska (red.), *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności* (s. 267-281). Warszawa: Scholar.

Wolfensberger, W. (1980). The definition of normalization: Update, problems, disagreements and misunderstandings. W: R.J. Flynn, K.E. Nitsch (eds), *Normalization, integration, and community services*. Baltimore, MD: University Park Press.

Wolfensberger, W. (1983). Social role valorization: a proposed new term for the principle of normalization. *Mental Retardation*, 21, 234-239.

Wolfensberger, W. (1985). Social role valorization: a new insight, and a new term, for normalization, *Australian Association for the Mentally Retarded Journal*, 9(1), 4-11.

Wolfensberger, W. (2011). Social role valorization: a proposed new term for the principle of normalization. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 49(6), 435-440. <https://doi.org/10.1352/1934-9556-49.6.435>

Wolfensberger, W., Glenn, L. (1973). *Program Analysis of Service Systems (PASS): A Method for the Quantitative Evaluation of Human Services*. Vol. 1. Handbook. Volume II. Field Manual. Downsview, Toronto, Canada: National Institute on Mental Retardation.

- Wołowicz, A. (2018). Mniejszość w mniejszości. Macierzyństwo kobiet z niepełnosprawnością intelektualną. *Societas Communitas*, 2-2(2602), 181-208.
- Wołowicz, A., Kocejko, M., Ferenc, K. (2020). Women with disabilities and access to gynaecological services in Poland. *Disability & Society*, <https://doi.org/10.1080/09687599.2020.1833310>
- Wołowicz-Ruszkowska, A. (2013). Zanikanie? Trajektorie tożsamości kobiet z niepełnosprawnością. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Wołowicz-Ruszkowska, A. (2015). How Polish Women with Disabilities Challenge the Meaning of Motherhood. *Psychology of Women Quarterly*, 40(1), 80-95. <https://doi.org/10.1177/0361684315600390>
- Wołowicz-Ruszkowska, A. (2018). Między reglamentacją praw a nadmiarem roszczeń. Dylematy rodzicielstwa osób z niepełnosprawnością. W: D. Wizejko-Wierzbicka, M. Raclaw, A. Wołowicz-Ruszkowska (red.), *Byliśmy jak z kosmosu. Między (nie)wydolnością środowiska a potrzebami rodziców z niepełnosprawnościami*. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.
- Wołowicz-Ruszkowska, A., McConnell, D. (2017). The Experience of Adult Children of Mothers with Intellectual Disability: A Qualitative Retrospective Study from Poland. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 30(3), 482-491. <https://doi.org/10.1111/jar.12322>
- Wołowicz-Ruszkowska, A., Wapiennik-Kuczbajska, E. (2014). Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym jako awangarda zmian w systemie wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: A. Wołowicz-Ruszkowska (red.), *Wpływ ruchu rodziców osób z niepełnosprawnością intelektualną na rozwój nauki i życie społeczne* (s. 25-26). Raport z badań. Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.
- Wołowicz, A., Krol, A., Struzik, J. (w druku). Disabled women, care regimes and institutionalized homophobia. A case study from Poland. *Sexuality Research and Social Policy*.
- Women with Disabilities Australia (WWDA) (2015). *Ableism. Draft paper for the national framework to prevent violence against women and their children*, Lenah Valley: Our Watch.
- Women with Disabilities Australia (WWDA) (2017). *Position Statement 4: Sexual and Reproductive Rights*. Pobrane z: https://wwda.org.au/wp-content/uploads/2020/05/5ea654fbfc3264166cbe2ffe_Position_Statement_4_-_Sexual_and_Reproductive_Rights_FINAL_WEB.pdf [dostęp: 8.06.2021].
- Women with Disabilities Australia (WWDA) (2018). *The Sterilization of Girls with Disability*. Pobrane z: <https://wwda.org.au/wp-content/uploads/2018/09/Sterilisation-of-Girls-with-Disability-Cashelle-Dunn-2018-1.pdf> [dostęp: 8.06.2021].
- Worek, B. (2009). Rzetelność i trafność w badaniach jakościowych. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 51, 136-147.
- World Health Organization (1980). *International classification of impairments, disabilities, and handicaps: a manual of classification relating to the consequences of disease*, published in accordance with resolution WHA29. 35 of the Twenty-ninth World Health Assembly, May 1976.
- World Health Organization (1992). *The ICD 10 classification of mental and behavioural disorders. Clinical descriptions and diagnostic guidelines*. Geneva: World Health Organization.

World Health Organization (2001). International classification of functioning, disability and health: ICF. Geneva: World Health Organization.

World Health Organization (2002-2004). World Health Survey. Pobrane z: <http://www.who.int/healthinfo/survey/en/info/survey/en/> [dostęp: 8.06.2021].

World Health Organization (2011). World report on disability. Geneva: World Health Organization.

Worm, I. (2012), A human rights-based approach to disability in development. Bonn: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit.

Wojnarowska, A. (2010). Niepełnosprawność intelektualna w publicznym i prywatnym dyskursie. Kraków: Impuls.

Woźniak, W. (2014). Homogeneity of focus group as a pathway to successful research finding? Methodological notes from the fieldwork. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 10(1), 6-23. <https://doi.org/10.18778/1733-8069.17.1.01>

Woźniak, Z. (2005). Niepełnosprawni w przestrzeni miejskiej. Studium architektoniczno- socjologiczne. Poznań: Wydawnictwo Miejskie.

Woźniak, Z. (2008). Niepełnosprawność i niepełnosprawni w polityce społecznej - społeczny kontekst medycznego problemu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SWPS Academica.

WWDA, Frohmader, C. (2007). *Forgotten sisters: a global review of violence against women with disabilities*. Tasmania: Women with Disabilities Australia.

Wyczesany, J. (2005). Jakość życia mieszkańców domu pomocy społecznej. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), *Sfery życia osób z niepełnosprawnością intelektualną* (s. 95-108). Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.

Wyczesany, J. (2012). Wybrane aspekty diagnozy i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: K. Bobińska, T. Pietras, P. Gałęcki (red.), *Niepełnosprawność intelektualna - etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia* (s. 69-92). Wrocław: Wydawnictwo Continuo.

Wygnański, K. (2006). Duże organizacje zwycięzcy czy ofiary własnego sukcesu? Pobrane z: <http://www.psouu.org.pl/sites/default/files/publikacje/KWygna%C5%84skireferatfinal.pdf> [dostęp: 8.06.2021].

Wyka, A. (1993). *Badacz społeczny wobec doświadczenia*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Yamaki, K., Fujiura, G. (2002). Employment and income status of adults with developmental disabilities living in the community. *Mental Retardation*, 40, 132-141. [https://doi.org/10.1352/0047-6765\(2002\)040<0132:EAISOA>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/0047-6765(2002)040<0132:EAISOA>2.0.CO;2)

Young, L., Ashman, A.F. (2004). Deinstitutionalization for older adults with severe mental retardation: Results from Australia. *American Journal on Mental Retardation*, 109(5), 397-412. [https://doi.org/10.1352/0895-8017\(2004\)109<397:DFOAWS>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1352/0895-8017(2004)109<397:DFOAWS>2.0.CO;2)

Zakiya, L., Luker, K. (2015). Reproductive justice. W: C. Joffe, J. Reich (eds), *Reproduction and society. Interdisciplinary readings* (s. 244-249). New York-London: Routledge.

Zakrzewska-Manterys, E. (1995). *Down i zespół wątpliwości. Studium z socjologii cierpienia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper.

- Zakrzewska-Manterys, E. (2005). Jak to z seksualnością bywało. W: J. Głodkowska, A. Giryński (red.), Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną - uwalnianie od schematów i uprzedzeń (s. 24-27). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Zaorska, M. (2015). Paradygmatyczny pultanizm współczesnej pedagogiki specjalnej. Przegląd badań edukacyjnych, 20(1), 171-182. <https://doi.org/10.12775/PBE.2015.042>
- Zapędowska-Kling, K. (2017). Interseksjonalność w polityce społecznej. Społeczeństwo i Ekonomia, 8, 20-34. <https://doi.org/10.15611/sie.2017.2.02>
- Zarb, G., Olivier, M. (1992). Ageing with a Disability: The Dimensions of Need. London: Thames Polytechnic.
- Zaremba-Bielawski, M. (2014). Higieniści: z dziejów eugeniki. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne.
- Zaviršek, D. (2002). Pictures and silences: Memories of sexual abuse of disabled people. International Journal of Social Welfare, 11(4), 270-285. <https://doi.org/10.1111/1468-2397.00237>
- Zawadzka, A. (2008). Niewidzialne lubią się kochać. Wysokie Obcasy, 11.05.2018.
- Zawiślak, A. (2003a). Zawieranie związków małżeńskich przez osoby z lekkim upośledzeniem umysłowym. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Człowiek z niepełnosprawnością intelektualną. Wybrane problemy osobowości, rodzin i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną t. I. (s. 165-171). Kraków: Impuls.
- Zawiślak, A. (2003b). Sytuacja materialna i mieszkaniowa absolwentów zasadniczych szkół zawodowych specjalnych (dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim). W: E. Minczakiewicz (red.), Dziecko niepełnosprawne. Rozwój i wychowanie. Kraków: Impuls.
- Zawiślak, A. (2005). Jakość życia rodzinnego młodocianych i pełnoletnich matek z niepełnosprawnością intelektualną. W: Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Sfery życia osób z niepełnosprawnością intelektualną (s. 81-93). Kraków: Impuls.
- Zawiślak, A. (2008). Problemy autonomii osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Transdyscyplinarne Studia o Kulturze i Edukacji, 3, 41-46.
- Zawiślak, A. (2011a). Jakość życia osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Warszawa: Difin.
- Zawiślak, A. (2011b). Problemy autonomii osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Nauki o Edukacji. Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, 3, 41-59.
- Zdrodowska, M. (2016). Między aktywizmem a akademią: studia nad niepełnosprawnością. Teksty Drugie, 5, 384-403. <https://doi.org/10.18318/td.2016.5.25>
- Zelizer, V. (2010). Economic lives: how culture shapes the economy. Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.23943/princeton/9780691139364.001.0001>
- Zielińska, E. (2007). Prawa reprodukcyjne w Polsce. Skutki ustawy antyaborcyjnej. Warszawa: Federacja na Rzecz Planowania Rodziny.
- Zierkiewicz, E., Cytowska, B. (2019). Doing and undoing gender by women with intellectual disabilities. Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej, 26, 271-293. <https://doi.org/10.14746/ikps.2019.26.13>

Zima-Parjaszewska (red.) (2015c). Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w postępowaniach sądowych i przed innymi organami. Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Zima-Parjaszewska, M. (2010). Ubezwłasnowolnienie w świetle Konstytucji RP oraz Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W: K. Kurowski (red.), Studium nad potrzebą ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Łódź: Wydawnictwo Kurza Stopka J. Tyluś Malak.

Zima-Parjaszewska, M. (2012a). Równość osób z niepełnosprawnościami wobec prawa. Prawa osób ubezwłasnowolnionych. W: A. Błaszczak (red.), Najważniejsze wyzwania po ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (s. 16-25) Warszawa: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zima-Parjaszewska, M. (2012b). Niepełnosprawność ruchowa i intelektualna jako przesłanki dyskryminacji. II seminarium specjalistyczne pt. "Niepełnosprawność ruchowa i intelektualna jako przesłanki dyskryminacji w ramach Specjalistycznej Szkoły Facylitacji Społecznej na rzecz Przeciwdziałania Dyskryminacji - poziom zaawansowany". Warszawa: Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej.

Zima-Parjaszewska, M. (2014). Artykuł 12 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami a ubezwłasnowolnienie w Polsce. W: D. Pudzianowska (red.), Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka (s. 127-163). Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

Zima-Parjaszewska, M. (2015a). Status prawny osoby z niepełnosprawnością intelektualną w świetle Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami i innych aktów prawa międzynarodowego. W: M. Zima-Parjaszewska (red.), Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w postępowaniach sądowych i przed innymi organami (s. 31-48). Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Zima-Parjaszewska, M. (2015b). Najczęstsze bariery i trudności w realizacji prawa do sądu osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: M. Zima-Parjaszewska (red.), Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w postępowaniach sądowych i przed innymi organami (95-128). Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Zima-Parjaszewska, M. (2017a). Kilka uwag o wspieraniu osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: M. Zima-Parjaszewska (red.), Asystent osoby z niepełnosprawnością intelektualną (s. 49-58). Warszawa: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.
<https://doi.org/10.15290/pss.2016.28.03>

Zima-Parjaszewska, M. (2017b). Swobody obywatelskie. W: Analiza kontekstowa do badania jakościowego w projekcie "Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - wspólna sprawa". Warszawa: Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych.

Żółkowska, T. (2003). Wartościowanie pojęcia "dorosłość" przez osoby niepełnosprawne intelektualnie. W: K.D. Rzedzicka, A. Kobylańska (red.), Dorosłość, niepełnosprawność, czas współczesny. Na pograniczach pedagogiki specjalnej (s. 239-253). Kraków: Impuls.

Żółkowska, T. (2004). Wyrównywanie szans społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Szczecin: Oficyna In Plus.

Żołąkowska, T. (2005). Asystencja osobista drogą do niezależnego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: C. Kosakowski, A. Krause (red.), Normalizacja środowiska życia osób niepełnosprawnych. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Żołąkowska, T. (2013). Społeczna (de)waloryzacja roli osoby niepełnosprawnej. W: Z. Gajdzica (red.), Człowiek z niepełnosprawnością w rezerwacie przestrzeni publicznej (s. 32-42). Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.

Żołąkowska, T. (2016). The 'undisclosed' subject of normalization. *The New Educational Review*, 4, 211-220. <https://doi.org/10.15804/tner.2016.46.4.18>

Żukiewicz, A. (2014). Asystent osoby z niepełnosprawnością w służbie społecznej. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1, 27-43.

Żyła, A. (2010). Rodzice a seksualność osób z zespołem Downa. *Człowiek - Niepełnosprawność - Społeczeństwo*, 1(11), 89-99.

Żyła, A. (2011). Rodzice i rodzeństwo pełnosprawne a planowanie przyszłości dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną. W: B. Cytowska (red.), *Dorośli z niepełnosprawnością intelektualną w labiryntach codzienności. Analiza badań - krytyka podejść - propozycje rozwiązań* (s. 151-174). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Żyła, A. (2013a). Samostanowienie osób z niepełnosprawnością intelektualną - przeszłość, terażniejszość, przyszłość. *Szkice Humanistyczne*, 13(1), 66-76.

Żyła, A. (2013b). Małżeństwo i rodzicielstwo osób z niepełnosprawnością intelektualną - wyzwania współczesności. *Edukacja Dorosłych*, 2, 59-71.

Żyła, A. (2014). Niepełnosprawność intelektualna - najnowsze zmiany terminologiczne i diagnostyczne w świetle DSM-V, ICD-11 oraz AAIDD. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1, 17-26.

Żyła, A. (2019). Samostanowienie dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną a ich rodzice - dylematy i wyzwania. W: J. Głodkowska, K. Sipowicz, I. Patejuk-Mazurek (red.), *Tradycja i współczesność w tworzeniu społeczeństwa dla wszystkich* (s. 141-154). Warszawa: APS.